Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...ятиний 1921 оной ...ябриин 21-һээ гарана | № 47 (14069) | 1973 оной февралиин 25, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

Афанасий Иванович Кондаков Хурамхаанай аймагай Могойтын «Сельхозтехникын» отделенидэ ажаллана. Токарёор 20 гаран жэл соо хүдэлжэ, дээдэ разрядай мэргэжэлтэ болонхой. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада үйлэдбэриин түсэб хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Нүхэр Кондаков эрхим ажалаараа суурхаһаар үнинэй. Тэрэнэй фото-зураг аймагай Хүндэлэлэй самбарта гаргагдаһан байна. Шэнэ жэлдэ бүри һайн дүнгүүдые туйлаха гэжэ шиидээд, түрүүшын үдэрнүүдһээ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Афанасий Иванович Кондаков.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЛЕНИНИЗМЫН ҮЗЭЛ СУРТАЛДА ҮНЭН БАЙХАБДИ

Прагада Староместскэ талмай дээрэ болоһон Февралиин илалтын 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололой митинг

ПРАГА. Февралиин 23. ...С). Мүнөө үдэрэй Пра... ...рэнэй түүхэтэ Старо... ...кэ талмай баяр ёһоло... ...лон байдалай тэмдэг... ...гоё һайханаар шэмэг... ...хэй. Трибуна дээгүүр ...с. Энгельс, Ленин ба ...альдын портредүүд ...эй. «Бүхы оронуудай ...аринар, нэгэдэгты!» ...уряа. Хаа хаанагүй на... ...ьна Улаан тугууд, ...антнууд болон ло... ...уд: «Илалта түгэс ...ль мандаха болто... «Хэтэ мүнхэдөө Со... Союзтай хамта яба...», «Февралиин хараал... ...маар ябажа, социа... ...айгуулгадаа шэнэ ам... ...туйлахабди!».

Мүнөөдэр Прагын ба социалис Чехословакиин бүхы эрхэтэд революционно ехэ һайндэр — Февралиин түүхэтэ илалтын һайндэрые тэмдэглэжэ байна. Февралиин илалта республикын хүгжэлтын шэнэ шатые — социализмын шатые нээгээ. Энэ Староместскэ талмай дээрэ ороной түб хотын завод болон фабрикануудай олон мянган хүдэлмэришэд, албахаагшад, дээдэ һургуулинуудай студентнүүд суглараа. Мүн эндэ арадай милициин отрядууд — Чехословакиин хүдэлмэришэн ангиин зэбсэгтэ гвардиин сэрэгшэд жагсана.

Энэл талмай дээрэ 25 жэлэй саада тээ һаяхан байгуулагдаһан арадай милициин отрядууд революциин туйлалтануудые, арадай аша туһые буу зэбсэгээрээ хамгаалхаар бэлэн байһанаа харуулаа һэн.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эндэ байлсаһан ушар энэ һайндэрэй удха шанарые бүри ехээр дээшэлүүлнэ. Прагын ажалшад энэ талмай дээрэ ерэхэдээ, Л. И. Брежневэй портредүүдые гартаа барижа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарьта хани ёһоной халуун үгэнүүдые бэшүүлһэн транспарантнуудые дээрэ үргэн ябана. Мүн К. Готвальдын, Г. Гусагай портредүүд, илалта түгэс Февралие, социализмые, совет-чехословак хани барисаае магтаһан лозунгнууд харагдана.

Үдэрэй 3 час. Эндэ сугларагшадай нэрьемэ альга ташалган доро КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев трибунада гарана. Тэдэнтэй суг хамта ЧССР-эй президент Л. Свобода, ЧССР-эй правительствын түрүүлэгшэ Л. Штроугал, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд В. Биляк, К. Гофман, А. Индра, А. Капек, И. Кемпный, Й. Корчак, Й. Ленарт, П. Полотка, М. Грушкович, В. Гула, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарьнууд Я. Фойтик, О. Швестка, Ф. Ондржих гаралсаба. ЧССР-тэ байдаг СССР-эй элшэн сайд С. В. Червоненко болон бусад совет нүхэдүүд эндэ байлсаа.

ЧССР-эй, Советскэ Союзай гүрэнэй гимнүүд зэдэлнэ.

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, партиин Прагын горкомой нэгэдэхи секретарь А. Капек Чехословакиин ажалшадай Февралиин илалтын 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололой митингые нээгдэһэн дээрэ тоолоно. Эндэ сугларһан бүхы хүнүүдэй зүгһөө тэрэ Л. И. Брежневые халуун сэдьхэлһээ амаршална. Талмай дээгүүр альга ташалган зэдэлнэ. Советскэ Союзай, совет арадай, КПСС-эй, Л. И. Брежневэй хүндэлэлдэ баярай үгэнүүд соностоно.

Арадай милициин командалагша, КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак арадай милициин отрядуудай, ниитын аюулгүйе хамгаалдаг корпусой тугуудые хүндэлжэ, Февралиин илалтын 25 жэлэй ойе тэмдэглэһэн Улаан лентэнүүдые тугуудта уяна.

Митинг дээрэ нүхэр Г. Гусак үгэ хэлээ.

Нүхэр Г. ГУСАГАЙ хэлэһэн үгэ

...этэ нүхэдүүд, хани... ...анай хүндэтэ айлшад! ...арадай революционно ...һайндэр — илалта ...евралиин 25 жэлэй ...ашарамдуулан, энэ ...дэ сугларһан та бүгэ... ...анай Эхэ ороной бү... ...шадые Чехослова... Коммунис партиин ...ьна Комитедэй үмэ... Президентын, феде... правительствын үмэ... Национальна фрон... ...нтральна Комитедэй ...ө халуун зүрхэнһөө ...хыемни зүбшөөгыт.

...анай Староместскэ ...олон зуун жэлэй тур... ...анай арадуудай түү... ...олон олон үйлэ хэ... ...й гэршэнь болоһон ...Габэшье эдэ үйлэ хэ... ...эгээн ехээр алдар... ...нь гэхэдэ, 25 жэлэй ...тээ манай бүхы оро... ...дэлмэришэн ангиин, ...түрүү үзэл бодол... ...сэнүүдэй илалта тү... ...сэл мүн болохо юм. ...революционно Пра... ...ынгээ эгээн алдартай ...бэшэһэн байгаа. Тэ... ...аа манай Коммунис. ...ришэнэй хүдэлөөнэй ...түшэг тулгуури бай... ...харуулаа һэн.

...эл хадань Февралиин ...25 жэлэй ойтой да... ...уулан, Прага горо... ...партийна организаци ...а түгэс Февралиин ...ор» шагнагдаһан бай... ...Энэ ордентойнь даша... ...лан, Прагын комму... ...дые, предприятинуу... ...лективүүдые, арадай ...н отрядуудые, тус ...дые үнэн зүрхэнһөө ...набди.

...оной февралиин ...дтэ манай оронние ...лбэрилжэ байхаб гэ... ...удал шиидхэгдээ һэн. ...урагшаа — социа... ...шэ дабшаха гүбди, ...оргээ — капитализм ...бусаха гүбди гэһэн ...шиидхэгдээ һэн. Че... ...кин дахинаа империа... ...сэнүүдэй нааданхай ...гү, али СССР-тэй, ...социалис оронууд... ...гэдэжэ, өөрынгөө ...е найдамтайгаар хан... ...гэһэн асуудал шиид... ...һэн.

...алиин илалта хадаа ...хословацка общест... ...ашаһи хүгжэлтэдэ ...үргэ дүүргээб, ямар ...болооб гэжэ мүнөө ...сагай орой дээрэ... ...тодоор харагдана.

...й арадуудай түүхэдэ ...бэшэ хуби заяагаа. ...зуун жэлэй туршада ...национальна болон ...на дарлалтада эсэр... ...шэр хүндэ тэмсэл хэ... ...най байгаабди. Манай ...дай түрүү үзэл бодол... ...демократическа хүсэ... ...сүлөөрэлгын аша туһа... ...эхэ үргэл үргэдэг бэ... ...үгөөр түүхын оршон... ...дэлмэришэн ангиин га... ..., энэ зорилгые шиид... ...рэнхы эрхэ нүхэсэл ...оо һэн. Социальна ...эхэ байдалай асууда... ...шиидхэхын түлөө хү... ...ишэн ангиин хүдэ... ...болбол нэгэн доро ма... ...арадуудай сүлөөрхын ...тэмсэлэй гол хүсэ... ...болоһон байгаа. 1918 ...чехословак гүрэнэй бии ...о үедэ Агууехэ Ок... ...н Социалис револю... ...льгэр жэшээгээр зо... ...оһон хүдэлмэришэн ан... ...гүрэнние — ажалша... ...гүрэнние, социалис гү... ...е байгуулха гэһэн хү... ...зоригоо эли тодоор ха... ...һэн. Теэд тэрэ үедэ ...мэришэнэй хүдэлөөнэй үг зорилгые, этигэл найдабарие хүсэлдүүлхэгүй арга буржуази олоһон бэлэй. Буржуазиин эзэрхэжэ байһан хорёод жэлэй туршада манай гүрэнэй дотоодыншье, мүн гадаадыншье гол асуудалнууд шиидхэгдээгүй байһан юм.

Буржуази ажалшадые ажалаар, эдеэ хоолоор хангажа шадаагүй, манай арадуудта эрхэ сүлөө, бэеэ даанхай байдал олгожо шадаагүй. Һүүлэй һүүлдэ манай буржуази баруунай империализмтай суг хамта ангиингаа хорото муухай зорилгые дүүргэжэ, манай оронние Мюнхендэ хүргөө, фашис эзэмдэгшэдтэ манай газарые үгөө. Түүхын туршалгын үедэ чех ба словак буржуази болбол ороной эзэн бэшэ, харин манай национальна болон гүрэнэй аша туһада хохидол үзүүлдэг урбагша гэжэ бэеэ харуулаа гээд Клемент Готвальд хэлээ бэлэй. Зүгөөр өөрынгөө коммунис манлайтай хүдэлмэришэн анги фашизмда эсэргүүгээр шууд сэхэ тэмсэжэ, интернациональна шэнжэеэ, бодото патриотизмтай байһанаа гэршэлэн харуулаа һэн. Тиимэ дээрэһээ хүдэлмэришэн анги манай национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй гол хүсэн болохо ёһоороо болоо һэн. Чехословак гүрэнние һэргээн байгуулхын түлөө тэмсэл хүдэлмэришэн ангида нэгэн доро шэнэ, бодото арадай гүрэнние байгуулхын түлөө тэмсэл болоһон байгаа. Имагтал коммунистнууд патриотическа бүхы хүсэнүүдые элсүүлжэ, национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөе илалтада асарһан байгаа. Энэ хүдэлөөн словак арадай национальна восстаниин, Прагада, мүн ороной чех яһатанай бусад областьнуудта дэлгэрһэн арадай восстаниин үдэрнүүдтэ эгээн ехээр хүсэ ороһон бэлэй. Манай парти национальна сүлөөрэлгын тэмсэлэй үзэл бодолые арадай демократическа революциин программа дотор саашань хүгжөөгөө һэн. Тэрэ программа Кошицка правительственна программа дотор эли тодоор һайруулагдаа һэн. Энэ программые манай арад өөрынгөө программа гэжэ һайшааһан бэлэй.

Манай арадуудай национальна талааараа бэеэ даанхай байһан ушар, фашис богоолһоо бэеэ сүлөөлһэн ушар манай үнэн сэхэ хани, союзник — аха дүү Советскэ Союзай ашаар болоһон ушар гэжэ бидэнэр хэзээдэшье мартахагүйбди, мүн тэрээндэ уялгатай байһанаашье мартахагүйбди.

Совет арадай харюулагдашагүй ехэ хохидол үзэһэние мартахагүйбди, дэлхэйн хоёрдохи дайнай жэлнүүд, бидэндэ эрхэ сүлөө асарһан Совет Армиин баатарлиг тэмсэл манай һанаанһаа гарахагүй. Мүнөөдэр Февралиин 25 жэлэй ойе бидэнэрэй тэмдэглэжэ байхада, алдарта Совет Арми — эб найрамдалай ба социализмын, арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба аюулгүй байдалай найдамтай түшэг тулгуури болохо Совет Арми өөрынгөө түрэһэн үдэрые һайндэрлэжэ байна. Энэ һайндэртэйнь дашарамдуулан, бидэнэр Совет Армида аха дүүгэй, дайшалхы амаршалга хүргэнэбди.

Октябриин революцитай, Советскэ Союзтай манай партиин, манай ороной түрүү хүсэнүүдэй бүхы тэмсэл эхинһээ таһаршагүй холбоотой байһан юм. Манай национальна эрхэ сүлөөгэй, манай гүрэнэй, манай бэеэ даанхай байдалай, амгалан ёһоор хүгжэхын найдамтай, үни удаан сагай гансал түшэг тулгууринь Советскэ Союзтай байгуулһан бата бэхи хани барисаан юм гэжэ Мюнхенэй урбалтын түүхэ, дайн сэрэгэй, сүлөөрэлгын тэмсэлэй түүхэтэ дүй дүршэл манай арадта этигүүлһэн, ойлгуулһан юм. Энэ тобшололые дэлхэй дээрэ дайнай һүүлээрхи үеын хүгжэлтэ үнэн сэхэ тобшолол гэжэ эли тодоор харуулаа. Советскэ Союзтай хани ёһоной харилсаагүй байгаа һаа, бүхы талын дэмжэлтэгүй, интернациональна туһаламжагүй байгаа һаа, манай республикада бидэнэр социализм байгуулжа шадахагүй байгаабди. Тиимэ дээрэһээ алдарта Февралиин илалтын 25 жэлэй ойе һайндэрлэжэ байхадаа, бидэндэ хододоо туһа хүргэжэ байһан, мүнөөшье хүргэжэ байдаг совет арадта, Советскэ Союзай Коммунис партида, тэрэнэй Ленинскэ Центральна Комитедтэ хани ёһоной, халуун зүрхэнэй баяр хүргэнэбди. Чехословак арад, манай Коммунис парти найдамтай хани нүхэрынь, үнэн сэхэ союзнигынь саашадааншье байха гэжэ манай совет аха дүүнэрые бидэнэр найдуулнабди.

Манай Эхэ оронние сүлөөлхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэһэн манай хани нүхэр, Совет Армиин генерал, ЧССР-эй герой, Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневэй манай Февралиин илалтын һайндэртэ хабаадажа байһан ушар бидэ бүгэдэндэ, нүхэдүүд, нэрэ хүндын, гүнзэгы аха дүү ёһоной талархалай гэршэ тэмдэг боложо байна гээшэ. Тиигээд Чехословакиин эгээн дээдэ орден — нэгэдэхи шатын Сагаан арсаланай орденоор тэрэнэй шагнагдаһантайнь дашарамдуулан, танай үмэнэһөө амаршалнабди.

Коммунис байгуулалтадаа ехэ амжалта туйлахые хүсэһэн манай хүсэлые, манай дайшалхы амаршалгые совет арадта, тэрэнэй алдарта Коммунис партида хүргэхыень нүхэр Брежневые гуйнабди.

Нүхэдүүд, 1945 ондо болоһон сүлөөрэлгэ, революциин илалта манай ороной ажабайдалда үндэһэн хубилалта асараа. Хүдэлмэришэн анги, ажалшан арад орон доторoo эзэлхэ һуурияа эзэлээ. Промышленностиин горитойхон хуби национализацилагдаа, газарай реформо болоо, мүн бусад революционно хубилалта болоо һэн. Гэбэшье буржуазиин зарим хуби, фашизмда эсэргүү тэмсэлдэ хабаадаһан буржуази засаг түрэ бэелүүлгэдэ хабаадалсадаг байгаа. 1945—1948 онуудай үедэ хүгжэлтын ба хархис хүсэнүүдэй хоорондо ангиин шиидхэхы тэмсэл болоо һэн. Коммунистнууд, тэрээнтэй суг хамта арад зоной эхэнхи хубинь арадай демократическа революциин туйлалтануудые саашадань хүгжөөхые эрмэлзэдэг һэн. Харин буржуази национальна фронтын программые ёһо тэдыгээр һайшаадагшье һаа, бодото дээрээ тэрэнэй программые үгы хэхэ гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдоо. Коммунистнуудай зохёон байгуулхы ажал хэрэгтэ эсэргүүсэн, буржуази республикые һандаргаан унагааха гэһэн түсэб зохёогоо, манай оронние баруун зүгэй богоол болгохо зорилгоор СССР-тэй нэгэдэхэ ябадалыемнай буруушаадаг бэлэй.

Засаг түрын түлөө хатуу политическэ тэмсэл соогуур парти буржуазиин түлөөлэгшэдэй ангиин шэнжэ шанарые, хархис уг зорилгыень элишэлээ һэн. Тиимэһээ ажалшан арад революционно тэмсэлэйнгээ аша үрые алдаха аргагүй байгаа. Тэрэ хадаа 1920 оной үйлэ хэрэгые дахинаа дабтуулха арга хэндэшье олгуухагүй байгаа. Юуб гэхэдэ, дүршэл ехэтэй, нягта жагсаалтай хүдэлмэришэн анги, тэмсэлдэ туршагдаһан революционно хатуу хүтэлбэрилэгшэ — Коммунис парти бии болоод байгаа һэн. Мүн хүдэлмэришэн анги болон таряашадай бата бэхи нэгэдэл байгуулагдаһан байгаа. Манай арадтай эзэм эзэмээ түшэлсэһэн үнэн сэхэ союзник — империалис добтолгын ямаршье һэдэлгые бута сохижо шадаха Советскэ Союз суг хамта ябалсаа.

Тэрэ үеын Февральда буржуазиин контрреволюционно урбалта хэхэ гэжэ һэдэхэдэнь, партиин уряагаар оломиллион хүдэлмэришэд, таряашад, бусад бүхы ажалшад революционно туйлалтануудые хамгаалгада бодоо һэн. Арадай агууехэ хүсэн хархисуудай һэдэлгые эшээн соонь усадхаа, хохидолдо ороһон правительствын кризисые революционно ёһоор, конституциин ёһоор шиидхэжэ шадаа һэн. Буржуазие диилээд байхадаа, арад зон засаг түрэ тухай, саашадаа социалис ёһоор хүгжэхэ тухай асуудалые эсэслэн шиидхээ. Социализмын түлөө тэмсэгшэдэй угай зорилго бэелүүлэгдээ һэн. Общественые хүтэлбэрилхэ эрхэеэ хүдэлмэришэн анги гартаа абаа, манай арадуудай хуби заяае шиидхэхэ үүргэеэ тэрэ гартаа абаһан бэлэй.

Февралиин илалта хадаа нэгэн доро дайнай һүүлээрхи Европын байдалые шиидхэхын түлөө социалис байгуулалтын дэлхэйе бүридүүлхын түлөө тэмсэлдэ ехэ илалта болохо үгэһэн бэлэй. Тэрэ хадаа уласхоорондын коммунис хүдэлөөе, хүдэлмэришэн ангиин засаг байгуулхын түлөө тэмсэлые шэнэ дүй дүршэлөөр баяжуулаа һэн.

Февралиин илалта болбол капитализмые унагаахын түлөө ажалшадай, Коммунис партиин олон жэлэй революционно тэмсэлэй эгээн дээдэ шатань болоһон юм. Хүдэлмэришэн ангиин, ажалшадай, манай арадуудай аша туһын түлөө шууд сэхэ тэмсэлшэ гэжэ хүшэр хүндэ тэмсэлээрээ парти бэеэ гэршэлээ һэн. Энэ тэмсэлые хайшан гэжэ ябуулхаб, илалта хайшан гээд туйлахаб гэжэ манай парти ленинизмын һургуулида, ород большевигүүдэй үльгэр жэшээ дээрэ һураа һэн. Манай партиин политическэ хүтэлбэрилхы хүсэн болоһон ушар манай, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй элитэ революционно ажал ябуулагшын нэрэтэй — Клемент Готвальдын нэрэтэй хододоо холбоотой байха. Илалта түгэс Февралиин 25 жэлэй ойе һайндэрлэжэ байхадаа, тэрэнэй мартагдашагүй габьяае, манай ороной хүдэлмэришэн ангиин илалтада тэрэнэй оруулһан хубитые бидэнэр хүндэтэйгөөр дурданабди.

Нүхэдүүд! Февраль социализм байгуулха зам нээгээ. Үнгэрһэн 25 жэлэй туршада оломиллион хүнүүдэй шэн габьяата ажалай ашаар социалис общество байгуулха Ленинэй түсэб бэелүүлэгдээ. Шэнэ, ниитын эгээн дээдын байгуулалта болохо социализм арад зоной хүсэл найдабари харюулаа. Тэрэ хадаа манай орондошье булюу һайн талаяа харуулаа. 25 жэлэй туршада тэрэ манай общестын национальна, гүрэнэй, ниитын гол асуудалнуудые шиидхээ. Урдань капитализмын шиидхээгүй асуудалнуудые тэрэ амжалтатайгаар шиидхээ.

Буржуазиин эзэрхэл байлга шэлэгдэмэл бүлэг хүнүүдэй демократи гээшэ гэгдэдэг һэн, харин социализмын үедэ арад зон ороной бодото эзэн болонхой.

Экономикын талаар капитализм гээшэ хёмороон, һандарал гээшэ. Харин социализм болбол экономикын саг үргэлжын ехэ хүгжэлтын, дэбжэлтын үе саг болодог.

Капитализмын үедэ хүдэлмэришэн анги ажалша арад хүдэлмэригүй байдаг, үглөөдэртөө этигэдэггүй, үлэсхэлэн хооһон, ядуу, зайгуул байдалтай байгаа. Мүнөө үе сагай социализм баян дэлгэр байдалтай байхые, бата этигэлтэй байхые, ерээдүйнгөө байдалда найдахые баталан юрөөнэ.

Капиталис Чехословаки национальна хёмороондоо дарагдадаг байгаа. Харин социализм болбол манай ороной национальна асуудалые тон зүбөөр, Ленинэй заабаряар шиидхээ, чех, словак болон бусад национальностьнуудай аха дүү нэгэдэлые, хани барисаае хангаа.

Словаки гээгдэнги, аграрна хизаар байһанаа хүгжэнги промышленна республика болоо, тэрэнэй экономико мүнөө нэгэдэмэл Чехословакиин шухала хубинь болонхой.

Буржуазиин ударидалгын үедэ манай гүрэн уласхоорондын оршомдо тогтууригүй байдалтай байгаа. Харин социализм болбол 25 жэлэй туршада социалис гүрэнүүдтэй суг хамта манай арадта амгалан байдал, уласхоорондын бата бэхи байдал асараа.

Иимэ аша үрые капиталис богоолһоо мултарһан арад лэ туйлажа шадаха. Тиихэдээ социализмын булюу һайнние, ерээдүйн хараа бодолые түүхын болзорой богонихон болзорой туршада манай орондо ашаглажа, хүгжөөжэ байнабди. Шэнэ, орёо зорилгонуудай табигдаашье һаань, партиин зүб политикын, оломиллион хүнүүдэй зориг түгэлдэр ажалай ашаар манай арадуудай түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ амжалта туйлагдаа. Энэ амжалтамнай буржуазиин туйлалтануудһаа хэдэн дахин үлүү ехэ.

Февралиин алдарта илалтын 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан, бидэнэр капитализмда эсэргүү тэмсэлдэ, национальна сүлөөрэлгын түлөө, мүнөө үеын хүнүүдэй эгээн баян дэлгэр байдалай түлөө революционно шэнжэтэйгээр, эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ, илаһан бүхы хүнүүдтэ гүнзэгы ехэ баяр хүргэнэбди. Февралиин түүхэтэ илалтада хубитаяа оруулһан бүхы хүнүүдтэ бидэнэр баяраа хүргэнэбди. Хүдэлмэришэн ангида, хамтын ажалтай болоһон таряашадта, интеллигенцидэ, манай алдарта илалтын манлай болоһон, эмхидхэгшэ, зоригжуулагша байһан манай Коммунис партиин гэшүүдтэ, манай залуушуулда, эхэнэрнүүдтэ, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ — социалис байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулһан бүхы хүнүүдтэ бидэнэр баярай үгэ хэлэжэ ханданабди. 25 жэлэй урда тээ байгуулагдаһан арадай милициин үүргые талархалтайгаар сэгнэнэбди. Мүнөөдэр бидэ тэрэнние мүн лэ амаршалнабди. Манай арадай революционно туйлалтануудые сахин хамгаалдаг национальна аюулгүйе сахиха корпусые, манай арадай армиин зэбсэгтэ подразделенинүүдые амаршалнабди

Түүхэдэ эгээн лэ ехэ ниитын хубилалта болоһон социализм байгуулгын үедэ бэдэрэлтэнүүд хэгдэһэн, бэрхэшээлнүүд тохёолдоһон байгаа. Гэбэшье манай орон дотор социализмын хүсэн түгэс илалта, ЧССР-эй социалис оронуудай бата бэхи, таһаршагүй хубинь, СССР-эй үнэн ханинь болоһон ушарай түүхэтэ удхые алдуу эндүүнүүд бага болгожо шадахагүй байна.

1968 ондо ревизионистнууд манай туйлалтануудые, февральдахи илалтые хазагай буруугаар харуулха, түүхын ябасые гэдэргэнь татаха һэдэлгэ хээ һэн. Зүгөөр тэдэнэй контрреволюционно түсэбүүд социализмын үзэл сурталда, Советскэ Союзда хани барисаанай гүнзэгы үндэһэтэй арадай хүсэл зориг ба аша туһада зүрюу харша байгаа. Марксизм-ленинизмдэ, пролетарска интернационализмда үнэн сэхэ парти ба арадай хүсэнүүд манай союзнигуудай интернациональна туһаламжын ашаар контрреволюциин добтолгодо шанга харюу сохилто хээ. Политическэ шанга тэмсэлдэ баруунай оппортунис ба социализмда зүрюу харша хүсэнүүд диилдэһэн байгаа. 1969 оной апрельһээ хойшо Чехословакиин К о м м у н и с партиин хүтэлбэреэр бидэ һандаралнуудые һэргээжэ, манай оронние социалис хүгжэлтын замда гаргаабди. Энэ уршагта байдалһаа ехэ һургаал абаабди. Арадай социалис туйлалтануудые, Советскэ Союзтай хани барисаагаа хэзээдэшье аюулда оруулхагүйбди. 1948 оной февральда революционно хүдэлмэришэн ангиин тэмсэһэн мэтээр тэдэнние сахиха, хамгаалхабди.

Нүхэдүүд! 25 жэлэй турша соо социалис байгуулалтын ба КПЧ-гэй XIV съездын һүүлээр манай хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые Партиин Центральна Комитет һая үнгэрһэн Пленум дээрээ согсолоо һэн. Эдэ — яһала һайн үрэ дүнгүүд. Үнгэрһэн 25 жэл манай орон дотор социализмын илан мандалгын, марксизм-ленинизмын үзэл сурталай илан мандалгын жэлнүүд болоһон байна. Манай арад, манай хүдэлмэришэн анги, тэдэнэй Коммунис парти туйлаһан амжалтаараа омогорхохо ёһоорoo омогорхобошье, үшөө ехэ амжалта туйлахаар зоригжонхой. Февральдахи илалтын захяануудые саашань хүгжөөхэ гээшэ мүнөөнэй ба ерээдүйн революционно зорилгонуудые бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн шиидхэхэ гэһэн удхатай. Энэнь партиин нэгэдэлые, ленинизмын үзэл сурталда үнэн сэхэ байлгые бүхы хүсөөрөө бэхижүүлхыемнай уялгална. Энэнь парти ба арадай нэгэдэлые, хүдэлмэришэд, таряашад ба бусад ажалшадай, манай республикын үндэһэ яһатанай ба арадуудай холбооe, Советскэ Союзтай ба манай социалис союзнигуудтай холбооe, хани барисаае эсэшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлхые уялгална.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

Л. И. БРЕЖНЕВ КПЧ-гэй ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДТЭЙ УУЛЗАБА

ПРАГА. (ТАСС). Ажалшан арадай февральдахи илалтын 25 жэлэй һайндэртэ хабаадахын тула Чехословакида ошоод байһан КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев февралиин 23-да Прагын Градта КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд ба гэшүүдтэ кандидадууд В. Биляк, К. Гофман, Г. Гусак, А. Индра, А. Капек, И. Кемпный, Й. Корчак, Й. Ленарт, Л. Свобода, Л. Штроугал, П. Цолотка, М. Грушкович, В. Гул, КПЧ-гэй Центральна хиналта-шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ М. Якеш, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарьнар ба секретариадай гэшүүд Я. Фойтик, Ф. Ондржих, О. Швестка, М. Моцем, КПЧ-гэй ЦК-гай уласхоорондын таһагые даагша П. Ауэрсперг гэгшэдтэй уулзаа.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд С. В. Червоненко, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн А. М. Александров, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын орлогшо Г. Х. Шахназаров гэгшэд уулзалгада хабаадалсаа.

Прагын Градта уулзалга болобо

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин Коммунис партиин Центральна Комитет ЧССР-эй Президент ба Правительство Чехословакиин ажалшан арадай февральдахи илалтын 25 жэлэй ойтой, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй ЧССР-тэ ерээд байһантай дашарамдуулан, февралиин 23-да Прагын градта уулзалга эмхидхээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И Брежнев, КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь. Г. Гусак, ЧССР-эй Президент Л. Свобода, ЧССР-эй Правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд ба гэшүүдтэ кандидадууд. КПЧ-гэй ЦК-гай секретарьнууд, парти болон правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд уулзалгада хабаадаа.

Тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд С. В. Червоненко, бусад совет түлөөлэгшэд уулзалгада байлсаа.

Социалис оронуудай дипломадууд байлсаба.

Тус уулзалга үнэн сэдьхэлэй, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрөө.

Л. И. Брежнев Прагаһаа мордобо

ПРАГА. (ТАСС). Республикын ажалшадай февральдахи илалтын 25 жэлэй һайндэртэ хабаадахын тула КПЧ-гэй ЦК-гай, ЧССР-эй Президентын ба Правительствын уряалаар Чехословаки ошоһон, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Эхэ орондоо бусахаяа февралиин 24-дэ Прагаһаа мордоо.

Л. И. Брежневые Прагын гол вокзал дээрэ КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак, ЧССР-эй Президент Л. Свобода, ЧССР-эй Правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд ба гэшүүдтэ кандидадууд, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарьнууд, Федеральна правительствын министрнүүд, Чехословакиин бусад партийна, гүрэнэй ба ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад үдэшөө.

СССР-һээ Чехословакида байдаг элшэн сайд С. В. Червоненко, Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин, совет сэрэгүүдэй түбэй бүлэгэй командованиин түлөөлэгшэд, ЧССР-тэ байдаг совет эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд үдэшэгшэдэй дунда бии байба.

РСФСР-эй районуудай арадай сүүдүүдэй арадай заседательнуудые Буряадай АССР-һээ һунгаһан һунгалтын дүнгүүд тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

МЭДЭЭСЭЛ

«РСФСР-эй районуудай арадай сүүдүүдэй арадай заседательнуудые Буряадай АССР-эй территори дээрэ һунгаха болзор тухай» Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1972 оной ноябриин 10-най Указай үндэһөөр, республика дотор РСФСР-эй районуудай арадай сүүдүүдэй арадай заседательнуудые һунгалга 1973 оной январиин 10-һаа февралиин 10 хүрэтэр болоод дүүрэбэ.

Городууд, тосхонууд ба улусуудта, предприятинууд, эмхи зургаанууд, колхоз болон совхозуудта, гражданинуудай ажаһуудаг газарнуудта хамтын 2265 суглаан үнгэргэгдэжэ, арадай 3100 заседатель һунгагдаба.

Һунгагдаһан арадай заседательнуудай 40,1 процентнь хүдэлмэришэд, 7,45 процентнь колхознигууд, 49,93 процентнь эхэнэрнүүд, 35,8 процентнь КПСС-эй гэшүүд ба гэшүүндэ кандидадууд, 2,87 процентнь ВЛКСМ-эй гэшүүд болоно. Арадай заседательнуудай 59.9 процентнь түрүүшынхеэ һунгагдаа.

Буряадай АССР-эй Конституцитай, РСФСР-эй сүүдэй байгууламжа тухай Хуулитай, «РСФСР-эй районуудай (городуудай) арадай сүүдүүдые һунгаха Дүримтэй» зохилдуулан арадай заседательнуудай һунгалта эмхитэй һайнаар үнгэрөө.

Социалис мүрысөөндэ — үргэн дэлисэ

ЭМХИДХЭҺЭН НЭРЭТЭЙ БОЛООД...

АЖАЛШАДАЙ эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлжэ, арадай ажахын бүхы һалбаринуудые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөнэй үүргэ угаа ехэ. Ушар иимэһээ энэ асуудалда манай партиин Центральна Комитет саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг. 1972—1973 онуудай үбэл, хабарай үедэ адууһа малай ашаг шэмэ улам ехээр абаха, бэлэдхэхэ талаар малшадай дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй баталан абаһан тогтоол хадаа энэ ехэ анхаралай үшөө нэгэ гэршэ болоно.

Малшадай дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай тогтоолой хэблэлдэ толилогдоһоор хоёр һараһаа үлүү саг үнгэрбэ. Энэ тогтоолые республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ажалай ба политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда хүлеэн абажа, суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсээд, өөһэдынгөө бэелүүлхэ зорилгонуудые тодорхойлһон, социалис уялгануудые баталан абаһан байгаа.

Малшадай дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар Хориин аймагай ажахынуудта нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Үнгэрэгшэ жэлэй ажахын дүнгүүд коллектив бүхэндэ согсологдожо, шэнэ жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонуудые хараалһан социалис уялганууд баталагдан абтанхай. Тус аймагай Хүрбын, Үдын совхозуудай һаалиин фермэнүүдтэ, хонидой отарануудта ошоходо, коллектив бүхэнэй уялганууд бэшэгдэжэ, улаан булангай гү, али гэрэйнь ханада үлгөөтэй байна. Һаалишан, тугалшан, хонишон бүхэн абаһан уялгаяа, юунэй түлөө тэмсэжэ байһанаа тоб байса мэдэнэ гэжэ тэмдэглэмээр.

Эндэ нэгэ жэшээ харуулая. Хүрбын совхозой Тохорюугтын отделениин түлгэ хонидой отарын хонишон Сэсэгма Нимаева 100 хонин бүриһөө 74 хурьга абаха уялгатайбди гээд хөөрэнэ. Мүнөө отарадань 481 түлгэ хонин бии. Февралиин 15-най мэдээгээр, эндэ 200 гаран хурьган абтаад, һайнаар түлжүүлэгдэжэ байба.

Социалис уялгануудые баталан абалга хадаа ехэ хүдэлмэриин эхин шата болоно. Тэрэнээ малшадай бэелүүлхын тула таатай зохид эрхэ байдал олгохо, ажалшадай дунда эмхидхэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэг ажахынуудай партийна, профсоюзай организацинуудай шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Энэ хүдэлмэридэ бүхы агитаторнууд, политинформаторнууд хабаадуулагдажа, малшадай дунда ехэ ажал ябуулагдаха зэргэтэй байгаа. Теэд энэ хүдэлмэри Хүрбын, Үдын совхозуудта биратай һайнаар эмхидхэгдэнэгүй гэжэ сэхэ хэлэмээр ха.

Хэлэһэнээ гэршэлхын тула хэдэн жэшээ дурдаха бологдоно. Хүрбын совхозой Тохорюугтын отделениин Энгэр гэжэ газарта хонидой гурбан отара байрлана. Тэндэхи хонишодтой хөөрэлдэхэдэ, ямар отарын ажалшадтай мүрысэжэ байһанаа хэниншье мэдэхэгүй юм. Гадна хэнэй отарада түл абалга, үбэлжэлгэ ямараар ябажа байнаб гэжэ баһал мэдэнэгүй. Түл абалгын ябаса тухай сахилгаан хуудаһан гү, али бюллетень нэгэтэшье гаргагдаагүй.

Энэ совхоздо һаалиин гурбан фермэ бии юм. Тэдэнэй коллективүүд хоорондоо мүрысэнэ. Январь һара соо Хасууртайн фермын һаалишад 265 центнер, түбэй фермын—249 центнер, Могойн фермын — 190 центнер һү һааха түсэбтэй байбал, нэгэшье коллективынь тэрэнээ дүүргээгүй. Тиимэһээ фермэнүүдэй социалис уялгануудай дүүргэлтэ тухай эндэ хэлэһэнэй үлүү болоно.

Совхозой һаалишадай январь һарын социалис мүрысөөнэй дүнгүүд ажахын дирекциин, парткомой, профсоюзай, рабочкомой, ВЛКСМ-эй комитедэй февралиин 6-да болоһон хамтын заседани дээрэ согсологдожо, түрүүшүүл тодоруулагдаһан байгаа. Бүхы фермэнүүдэй түсэб, уялгаяа дүүргээгүй байбашье, өөһэдынгөө уялгые дүүргэһэн һаалишад бии гэжэ тэрэ заседаниин тогтоол соо тэмдэглэгдэнхэй. Мүрысөөнэй гуримай ёһоор, илажа гарагшад урмашуулагдаха ёһотой ааб даа.

Теэд хамтын энэ заседаниин шиидхэбэри тухай Могойн фермын һаалишадта февралиин 14-дэ арай шамай мэдээсэгдэһэн байна.

— Мүрысөөн, уялга тухай декабрь, январь соо ехэ хөөрэлдөөнүүд болоо һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо абяа шэмээгүй болошонхой. Абаһан уялгаяа яагаад дүүргэхэ бодолтойбши, ямар туһаламжа, юун хэрэгтэйб гэжэ хэншье һонирходоггүй. Һүн бага, һүн багаар һаагдана гэжэ ерэһэн ноён бүхэн хэлэдэг. Мүнөө тэжээлээр дуталдажа байһан үнеэдһээ ямар һүн абтахаб даа. Би хэнтэйшье мүрысэжэ байһанаа мэдэдэггүйб,— гэжэ Могойн фермын һаалишан Аграфена Будеева гомдолтойгоор хөөрэнэ.

Энэ совхозой Хасууртайн һаалиин фермын коллектив үбэлэй һарануудта үнеэн бүриһөө 1200 килограмм һү һааха гэһэн социалис уялга абаһан байгаа. Октябрь — январь һаранuудта нэгэ үнеэнһээ хэн хэды килограмм һү абааб гэжэ нэгэшье һаалишан мэдэхэгүй байшоо. Энэ фермын һаалишан Н. Петрякова декабрь, январь һаранuудай дүнгөөр ажахы доторoo эрхимлэжэ, һү һааха талаар уялгаяа амжалтатай дүүргэһэн юм. Тингэжэ энэ нүхэр мүнгэн шанда хүртэһэн байгаа. Теэд тэрэ шагналаа февралиин 15 болотор харaашьегүй, гартаа бариашьегүй байха юм.

Энээн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, мүрысөөнэй дүнгүүдэй лажа согсологдодог, ажалшадта хэр зэргэ мэдээсэгдэдэг, тэдэниие али болохоор урмашуулха хэрэг ямараар эмхидхэгдэнхэйб гэжэ нэмэһэнэй үлүү болоно бшуу.

Аймагай Үдын совхозой Баруун-Хасууртайн һаалиин фермын коллектив энэ үбэлжэлгын үедэ яһала һайнаар хүдэлжэ байна. Һүүлэй үедэ һү һаалинь дээшэлжэ эхилээ. Хэрбээ февралиин 1-дэ хамтадаа 12 центнер һүн һаагдаһан байбал, февралиин 15-да 13,7 центнер абтаа. Эндэхи һаалишад үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү һаахаар зоригжоһон байгаа. Энэ уялгаяа тэдэнэр урагшатай бэелүүлнэ. Октябрь—январь һаранuудта эндэ үнеэн бүриһөө 692 килограмм һүн абтаһан байна.

Социалис мүрысөөнэй яажа эмхидхэгдэһэн тухай һонирхоходомнай, энэ фермын бригадир Нимбу Аюшеевич Аюшеев иигэжэ хөөрөө һэн:

— Энэ асуудалаар яһала ажал хэгдэжэ байдаг. Теэд һанаһанда арай хүрэнэгүй ха. Совхозоймнай һаалиин фермэнүүдэй, һаалишадай дунда мүрысөөн гэжэ байхагүй. 1972 ондо «Георгиевский» совхозой Ашангын фермын коллективтэй мүрысэгшэ һэмди. Бидэнэр нэгэ дахин тэндэ ошожо, ажалтайнь танилсаабди. Тэндэхин манда хоёр дахин ерээ һэн. Энээгээр лэ мүрысөөмнай хизаарлана гээшэ ха. Тэдэнэй ажалай дүнгүүд тухай бидэнэр мэдэнэгүйбди. Тэдэ дүнгүүд тушаа бидэндэ хэншье хэлэдэггүй. Баруун-Хасууртайһаа Ашанга хүрэтэр нилээд холохон даа. Хүрбын гү, али Дээдэ-Тайлсын совхозой нэгэ фермэтэй мүрысэдэг һаа, һайн байха һэн. Нэгэдэхеэр, хүршэнэр болонобди. Хоёрдохёор, бэе бэедээ ябалсаад, ажал хэрэг тухайгаа хөөрэлдөөд, дүй дүршэлөө халан абалсахада, ехэл һайн байгаа бшуу. Мүрысөөнэй дүнгүүдые ажалшадта түргэхэн лэ дуулгажа байха хэрэг шухала гээшэ ха.

Мал ажалда удаан саг соо хүдэлжэ, дүршэл ехэтэй болоһон Нимбу Аюшеевич социалис мүрысөө яажа эмхидхэхэ тухай зүбөөр хэлээ гэжэ һанагдана.

Хүрбын, Үдын совхозуудта адууһа малай үбэлжэлгэ хүндэхэн эрхэ байдалда үнгэрэгдэжэ байна. Энэ жэлдэ саһан ехээр оронхой. Үбһэ тэжээлынь хаа хаанагүй барагдажа байна. Совхозуудай һаалишад, хонишод, мал адуулагшад үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэжэ, абаһан уялгануудаа амжалтатай дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаараа оролдоно.

Эгээл энэ үедэ малшадта үдэр бүриин анхарал хандуулагдаха зэргэтэй байгаа. Эгээл энэ үедэ тэдэнэртэй саг үргэлжэ уулзажа, хоорэлдэжэ байха гээшэ тон шухала. Эгээл энэ үедэ социалис мүрысөөнэй ехэ нүлөөе үргэнөөр хэрэглэжэ, малшадай эдэбхи үүсхэлые улам бадаруулан, шэнэ амжалтада зоригжуулха гээшэ тон шухала гэжэ һанагдана.

Б. ВАНЧИКОВ,
манай корр.
Хориин аймаг.

Евдокия Дархановна Баханова Хурамхаанай аймагай Дэрээнэй совхоздо хонишоноор ажаллана. Энэ нүхэр хонин ажалда олон жэл соо хүдэлжэ, дүй дүршэлөөр баян болонхой. Тингэжэ жэл бүри һайн дүнгүүдые түйлана. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ нүхэр хонин бүриһөө хурьга түлжүүлһэн, хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,1 килограмм ноoһo хайшалһан байгаа.

Малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, 1973 ондо дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа. Нүхэр Баханова түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа, хороолтогүйгөөр түлжүүлхэ зорилготой. Отарынь хонид түлэг хурьгалжа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Е. Д. Баханова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Конкурс-харалга үнгэргэгдөө

Мүнөөнэй үе сагта научно-техническэ дэбжэлтэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэ тон ехэ удха шанартай гээд мэдээжэ юм бээз. Энээнтэй дашарамдуулан, үйлэдбэриин зэр зэмсэгүүдые нарижуулха, материал болон электрын элшэ хүсэ алмаха, үйлэдбэрилһэн продукциингаа шанар һайжаруулха тухай асуудал шиидхэгдэхэ ёһотой болоно.

Авиазаводой механическа цехэй коллектив энэ асуудалые ямараар шиидхэнэб гэжэ хаража үзэе.

Ухаалан зохёохо талаар 1972 онойнгоо түсэбые тус коллектив 150 процент дүүргээ. Цехэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлһэнэй ашаар иимэ алмалта туйлаа. Техбюрогой начальник С. И. Епифанцев, инженер-нормировщик Б.Г. Кисельников, ахалагша технолог Б.И. Болдырев, ахалагша мастернууд Ю. В. Абатуров, И. И. Гадакаев, И. Ф. Медведев, И. Я. Репин гэгшэд техническэ дэбжэлтэдэ хубитаяа илангаяа ехээр оруулна. Тэдэнэр ухаалан зохёолгын 79 дурадхал оруулһан, тэрэнэй 58-ниинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Ухаалан зохёогшодой ашаар 32733 түхэриг мүнгэн алмагдаа.

Эдэ тоонуудые түрүүшээр хараад, һанаагаа амархаар. Зүгөөр эндэ нэгэ «нюуса» зүйл байхадаа болохо. Ушар юуб гэхэдэ, ухаалан зохёогшод, урлан нарижуулагшаднай гол түлэб ажалай ветеранууд, наһажаал хүнүүд байна ха юм. Гэхэтэй хамта, һайнаар ажалладаг хүбүүд, басагад тус цех соо олон. Тэдэнэрэй дунда техникум, дээдэ һургуули дүүргэһэн хүнүүдшье бии. Залуушуул дүй дүршэлгүй зон гэжэ гү? Магад. Тиихэдэ үнинэй хүдэлмэришэн нэгэл хэбээрээ, тамга табиһан шэнгеэр детальнуудые бүтээжэ һурашаһан бшуу. Залуушуулай толгойдо шэнэ юумэн (технологи гэхэ мэтэ) дүүрэн байдаг гэхэдэ алдуу болохогүй. Бүдүүлиг жэшээ дурдаха болоо һаа, окружностиин утые үнинэй хүдэлмэришэн аргамжаар хэмжэдэг, харин залуу хүн простой формулоор тэрэ дарыдань тоолоjо гаргаха байна бшуу.

Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, заводой партком болон цехэй хүтэлбэрилэгшэд «Габшагай ажалаа, залуушуулай онол шадабари. бэдэрэлгэсэ табан жэлдэ зорюулая!» гэһэн конкурс-харалга үнгэргэбэ. Залуушуулай эдэбхи үүсхэлые дэмжэхэ, ухаалан зохёолгын ажал ябуулгые һэргээхэ гэһэн зорилго урдаа табиһан байгаа. Энэ зорилгоёо бидэнэр бэелүүлжэ шадаабди гэжэ тоолонобди. Цехэй техническэ совет, конкурс-харалга эмхидхэһэн комисси залуушуулай ухаалан зохёохо, урлан нарижуулха хэрэгтэ саашадаа улам ехэ анхарал хандуулха гэжэ шиидэнхэй.

В. БРАРЕС,
Н. ФЕДОРОВ,
авиазаводой олон хэһэгээр гарадаг газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэд.

АЖАЛАЙ САГЫ... ГАМНАЖА ҺУРА...

Иимэ хөөрэлдөөн мүнөө хаа хаанагүй болодог. Аха захa хүдэлмэришэд залуушуулаа иигэжэ һургана. Социалис уялга абахадаа, эгээл түрүүн ажалай сагые зүбөөр хэрэглэхэ гэжэ хэлсэдэг байнабди. Найман час соо хэхэ ажалые долоон час соо хэхэ гэһэн мүрысөөндэ барилгашадшье хабаадалсана. Энэ жэлдэ эршэмтэй шангаар хүдэлжэ гараа һаа, юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари дүүргэжэ шадаха арга боломжотой байһанаа бидэнэр, хүдэлмэришэд, һайн ойлгонобди.

Түргэнөөр, һайнаар барилга хэхэ гэһэн зориюго барилгашадай урда табигдадаг гээшэ. Тиимэһээ хүдэлмэриин саг зүбөөр хэрэглэхэ тухай барилгашад нэгэнтэ бэшэ хөөрэлдэдэг. Юуб гэхэдэ, заримдаа хирпиисэ, цементын холисо, барилгын бэшэшье материал дуталдажа, миин һууха ушар тохёолдодог. Һүүлдэнь гээгдэлһээ гарахын тула амаралтын үдэр хүдэлхэ бологдодог. Яарахадаа даараха гэдэгтэл, голодоһо гаргахашье ушар дайралдадаг.

Капитальна барилгын таһагай хүдэлмэришэд иимэ дутагдалнуудые усадхаха хэмжээ хараалаа. Энээнэй ашаар хирпиисэ, гэрэй һуури табиха түмэр-бетон хэрэгсэлнүүд, хабтагай модон гэхэ мэтэ барилга хэхэ газарта эртээнһээ асарагдадаг болоо.

Улаан-Үдын 37-хи кварталда 600 хүдэлмэришэдэй орохо хамтын байра байгша оной мартын нэгэнһээ барижа эхилхэбди. Мүнөө эндэ 80 мянган хирпиисэ, түмэр-бетон хэрэгсэлнүүд, хабтагай модон асарагдаад байна. Бидэнэр шэнэ газарта ерэһээр лэ һаатангүйгөөр барилгаяа эхилхэ болонобди. 80 бүлэ айлай орохо гэр 40-хи кварталда байгша он соо бариха даабаритайбди. Мүнөө энэ гэрэй һуури малтагдажа байна. Һаядаа барилгын материал зөөгдэхэ юм. Барилгашадые материалаар хангаха талаар яһала ехэ юумэн хэгдээ.

Бидэнэр ажалаа зүбөөр эмхидхээд хүдэлөө һаа, даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотойл байна бшуубди даа. Манай таһагай барилгашадай дунда ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэд яһала олон юм.

Үнинэй шулуушан Василий Ефремович Чирковский заводой һуури табилсаһан намтартай. Локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг соцгородогой байрын олон гэр Василий Ефремович Чирковскиин хабаадалгатайгаар бодоһон байха. Олон жэл барилгада ажаллажа, дүршэл шадабаритай болоһон энэ хүдэлмэришэн залуушуулай дунда хүндэтэй юм. Василий Ефремовичэй хүдэлжэ байхыень харахада, нээрээшье, урмашахаар, барилга һайн мэдэхэ хүнэй анхарал татахаар лэ байдаг. Альганай шэнээн хирпиисэнүүдые забһаргүйгөөр бэе бэедэнь хоноон, хана бодхооно. Тэрэ гэрэй булан холбохо эгээл харюусалгатай ажал дүүргэнэ. Халаан соогоо хоёр кубометр хана бариха даабаряа 3,5—4 кубометртэ хүргэдэг юм. Тэрэнэй хэһэн ажал хододоо һайн ... абадаг. Василий Е... Чирковский залуу... гадаг, тэдэнэртэ ша... гээрээ туһалдаг, ху... сагые хайшан гэж... хэрэглэхыень заада...

Манай бригади... Иванович Бессонов ... бадахи жэлээ бари... лэлнэ. Ажалаа зүбөө... хэхын түлөө оролд... лай үедэ «тамхил... миин һалгааха дура... бригададамнай бии ... хаил Иванович иим... тэй хөөрэлдэдэг, тэ... шанга эрилтэ табида...

— Бидэнэр та... жэшээлбэл, үдэр ... минута һалгаба ... Тиибэл һарадаа ... жэлдээ хүдэлмэри... үдэр һалгааха б... Иигэжэ хүдэлжэ ... бшуу даа,— гэжэ ... Энэ тон зүб эрилтэ... хэдэ, манай бригад... табан хүн хүдэлнэ. ... дэнэй үдэр бүхэндэ ... нута соо «тамхи... олоод, сагаа һалга... һаа, бидэнэр ехэ ... гээхэ болоно бшуу...

Бэрхэ шулууш... Шахов, В. Г. Гил... Фокина гэгшэд хал... даабари 25—30 пр... үлүүлэн дүүргэдэг. ... түргөөр барилга хэ... тэмнай кран жолоо... Жигарева ехэхэн ту... дэг. Хирпиисэ, цеме... лисо хэрэгтэй газа... соонь табяадхиха. А... Никитична хорёод ш... кран жолоодогшоор ... яһала дүршэлтэй бо...

Шулуушаднай хү... хэдэн ондоо мэргэжэ... хые оролдодог. Бри... олохон шулуушад ... гой, модошо дархаи... жэл шудалһан байха ... нэр алишье хүдэлм... дэ һайнаар, түргэнө... дэг. Хүдэлмэриин х... гэжэл шудалхада е... ашатай туһатай гэж... шэлһөө ойлгожо аба...

Эдэнэр хирпиис... даа һаань миин ... цементээр шудхалаа ... али таһагууд соо ... даг, сонхо һуулгадаг. ... хүдэлмэриин минута ... ашагтайгаар хэрэг... оролдоно. Манай бри... лүүшад байгша оно... һара соо 370 кубо... бодхоохо юм аал, 4... метртэ хүргөө. 10-... талда баригдаһан 80 ... лай орохо гэрэй бари... гэдхөө. Энэ гэрэй то... тын 7-до дүүргэхэ ... һэмди. Мүнөө һүү... дэлмэри хэжэ бай... тын 1-дэ энэ гэр... дүүргэжэ, дотор тал... мэри хэгшэдтэ туш...

Бидэнэр жэлэйн... ри байгша оной дека... до дүүргэхэ уял... байнабди. Январь һар... ри гурбан хоногоо... лан дүүргээ һэмди. ... даабари мүн лэ ... дүүргэгдэхээр хар... Дүршэл шадабарит... мэришэд ажалай са... һалгангүй хүдэлхэдэ... та түйлаһан лэ б... дэнэр үгэдөө хүрэх...

А. ЕФР...
ЛВРЗ-гэй капит...
барилгын т...
шулу...

БАРИЛГАШАДНАЙ АМЖАЛТАТАЙ

«Бурятцелинстрой» трестын 1010-хи нүүдэл колонныи барилгашад байгша он соо 1 миллион 675 мянган түхэригтэ барилга хэхэ даабаритай. Энэ даабаряа дүүргэхын тула хүдэлмэришэднай арга боломжонуудаа сүм хэрэглэхэ, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлхэ болоно бшуу. Эдэнэр байгша оной январь һарада яһала һайнаар хүдэлжэ гараа. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур хоёр бүлэ айлай ажаһууха нэгэ гэр ашаглалгада тушаагдаһан байна. Барилгашаднай түйлаһан амжалтаяа арьбадхан үдэр бүри улам эршэмтэйгээр ажаллана.

И. Н. Елшин, Д. Ф. Фомин гэгшэдэй даадаг бригадануудай модошо дархашуул барилга түргэнөөр, һайнаар хэжэ, Хурамхаанай, Баргажанай аймагуудай һаалишад, хонишод, механизаторнуудай магтаалда хүртэнэ. Инженер Жан Аюшинай даадаг Хурамхаанай барилгын участогай хүдэлмэришэд һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Эдэнэр һүүлшын найман һара соо дамжуулгын Улаан туг алдангүй абажа ябана. Энэ түрүү коллектив байгша оной нэгэдэхи кварталай даабари мартын 28-да дүүргэхэ уялга абанхай. Эдэнэр барилга түргэнөөр һайнаар хэжэ, «Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэнэ.

Валерий Владимирович Павловай даадаг Баргажанай барилгын участогай хүдэлмэришэд түрүүшүүлэй хойно орохогүй гэжэ хаба шадалаа яһала гаргана. Энэ участогай барилгашад аймагай түб Баргажан һууринда 120 үхибүүдэй хамтын байрын байшангай барилга эхилэнхэй. 400 эбэртэ бодо малай оньһожоруулагдамал фермэ Баргажанай совхоздо барижа байна. Энэ бүхы барилгаяа саг болзор соонь ашаглалгада тушаажа, юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр зоригжонхой.

Манай 1010-хи оньһожоруулагдамал нүүдэл колонныи барилгашад дундаа мүрысэн хүдэлжэ байна. Эдэнэр абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, олоной һайшаал магтаалда хүртэхэ бээз.

С. ЦЫРЕМПИЛОВА,
1010-дахи оньһожоруулагдамал колонныи главна экономист.

Новолипецкэ металлургическа заводто орон соо эгээл томо болохо табадахи доменно пеэшэн ашаглалгада үгтэбэ. Тэрэ 3200 кубометр багтаасатай. Энэ домно-гигант жэл соогоо 2200 мянган тонно шэрэм хайлуулха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Липецкэ Магниткын табадахи доменно пеэшэн.

ТАСС-ай фотохронико.

ЁҺО ЗАНШАЛ МҮНДЭЛБЭ

ПСКОВ. (ТАСС). Псковщинын комсомолшуудай спортивно-сэрэгэй аяншалга В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ талмай дээрэһээ эхилээ. Энэнь Советскэ Союзай Герой Александр Матросовой баатаршалгын 30 жэлэй, Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 55 жэлэй ойдо зорюулагдана.

Санашад-десантнигуудай арба нэгэн батальон энээндэ хабаадана. Эдэнэр хоёр мянган километр зайе санаар гаталха юм. Хүбүүд, басагад февралиин 23-да Чернушки гэжэ һууриин хүрэжэ ерэхэ ёһотой. «Эндэ гвардеец Александрай дүлэтэ зүрхэн амбразурын дэргэдэ мүнөө хүрэтэр сохилжо байһаар» гэжэ поэт шүлэглэн бэшээ һэн. Энэ үдэр «Баатаршалга» гэжэ сэрэгэй-спортын наадан эхилхэ юм.

Шэнэ ёһо заншал иигэжэ мүндэлбэ. «Ажаллахаар, Эхэ ороноо хамгаалхаар бэлэнби!» гэһэн комплексын үбэлэй һорёоной нормо тушаахадань, хүдөөгэй спортсменүүдтэ туһалха гэһэн шухала зорилготойгоор санашад-десантнигууд энэ аяншалга хэбэ. Санашадай амарһан газарнуудта тематическа вечернүүд үнгэргэгдэхэ. Лекторнууд Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй алдарта зам тухай элидхэлнүүдые хэхэ, уран һайханай бүлэгэй артистнар концерт харуулха юм.

ТҮРҮҮШЫН ТАРИЛГА ХЭГДЭБЭ

СТАВРОПОЛЬ. (ТАСС). Ставрополиин хээрын станууд тарилгада бэлэн болонхой. Февраль соо дулааржа, газарай хүрьһэн гэдэнтээ. Хизаарай гал гасуурта дайрагдадаг зүүн нютагуудта хабарай паар хахалагдажа эхилбэ. Изобильненска районой «Правда» колхозой механизаторнууд тарилгынгаа агрегадуудые жолоодон, талада гаргаба. Түрүүшын үдэр тэдэ 100 гектар талмайда обёос тариһан байна.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН УРДА ТЭЭ

КРАСНОДАР. (ТАСС). Кубаниин таряа ехээр таридаг райондо — Таманска хахад арал дээрэ — эртын хабарай ургамалнуудай тарилга эхилээ. «Черноморский» совхозой механизаторнууд түрүүлэн тарилгадаа гараа. Зуугаад гектар талмай газарта горох, обёос таригдаба. Хабарай ургамалнуудай таригдаха газарта шииг нойто бариха элдүүрилгэ хэгдэнэ. Тюмрексэ районой Ильичэй нэрэмжэтэ, «Радуга», «Старотитаровский» совхозуудай болон бусад ажахынуудай полинууд элдүүрилэгдэнэ.

Февраль соо, хабарай тарилгын халуун хаһын урда тээхи дулаан үдэрнүүдтэ механизаторнууд техникээ, таряашадай ажал эмхидхэлгые шалгана, үйлэдбэриин бүхы участогуудые хабарай тарилгада бэлэдхэнэ.

ЗУУ МИЛЛИОНДОХИ ТОННО РУДА

БЕЛГОРОД. (ТАСС). Курска суранзата Аномалиин эгээ томо «Кмаруда» гэжэ комбинадта энэ үдэр ёһото һайндэр болобо. Халаанда ажаллахаар ерэһэн нүүрһэшэдтэ «100 миллиондохи тонно» гэһэн бэшэгтэй дурасхаалта медальнууд баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдаба. Коллектив иимэ амжалта 20 гаран жэлэй турша соо туйлаа гээшэ. Түмэрэй рудагай 100 миллиондохи тонные малтан абалгада зорюулагдаһан ажалай вахтада социалис мүрысөөнэй түрүүшүүл — 250 экскаваторщик, нүүрһэшэн, шанаржуулагша, хамһабариин албанай хүдэлмэришэн хабаадалсаха эрхэтэй байгаа.

Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй сүүдхэ бүхэндэ, комбинат металлургиин һайн шанартай 11—12 эшелон түүхэй эд ороной домнонуудта эльгээнэ. Мүнөө энэ асари ехэ комбинадта ажалай эршэ бурьялан, нэгэдэхи халаанай нүүрһэшэд түсэбһөө гадуур хоёр эшелон түүхэй эд Липецк, Макеевкэ руу эльгээбэ. Вагонууд дээрэнь «100 миллиондохи тонно руда абаһан үдэрөө Эхэ орондоо бэлэг баринабди» гэжэ бэшээтэй.

ЗАМБУУЛИНАЙ ТУЯА ЭЛШЭ ШЭНЖЭЛДЭГ РАКЕТЭ

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Корпускулярна туяаралгын түргэниие хэмжэхэ аппаратуратай түрүүшын ракетэ Антарктидада табигдажа, тэрээнэй түрүүшын дүнгүүд абтаба. Урда полюсой «Молодежная» обсерваториһоо иимэ мэдээсэлтэй радиограмма Ленинградта һаяхан ерэбэ.

Энэ мэдээсэл тайлбарилхалаа, Арктикын, Антарктикын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай геофизикын таһагай хүтэлбэрилэгшэ В. М. Драицкий Наранай туяагай электронууд тухай эрдэм мэдэсэ дээшэлүүлхэ байһанда энэ туршалгын шухала байһые тэмдэглэбэ.

Иимэ ракетэнүүдые хэрэглэжэ, атмосферын дээдэ хубинуудта нэбтэрэн ородог корпускулярна урасхал тухай тобшо мэдээнүүдые абахаар.

ТЭЖЭЭЛЭЙ БЕЛОК ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

ХМЕЛЬНИЦКИЙ. (ТАСС). «Колхоз бүхэндэ — тэжээл эһээхэ түхеэрэлгэ» — Хмельницкэ областиин механизаторнууд иимэ зорилго урда... бинхай. «Сельхозтехни... районно нэгэдэл ба таһ... промышленна предпри... дай мэргэжэлтэдэй хүс... жэлдэ 500-гаад ар... бэлдэгдээ.

Эһээбэри өөһэдөө ... малдаа эдюулнэ. Энэнь ... ашаг шэмэ дээшэлүүлж... раа байса нүлөөлөө. Ж... Полонско районой Окт... 50 жэлэй ойн нэрэмжэ... хоздо һү һаам хоёр ... дээшэлһэн байна. Каме... дольско, Хмельницка ... бусад районуудай ажа... үдэр бүри үнгэрһэн ... февралиинхида орходоб... тонноор ехэ һү гурэ... далдана. Һүүлшын жэл... дай турша соо үнеэн ... һү һаам 250 килогр... дээшэлһэн байна.

Тэжээлэй эһээбэрие ... лэлгэ малай сүүхын ... ной белогые дээшэлүүл... шэ. Һүнэй фермын, шаш... галуулха гүүртын мал... жээлдэ белок шухала ... болоно. «Ногоон кон... бии болотор колхозой т... цех болон тэжээлэй к... жээл эһээхэ түхеэрэлг... гүйсэд хангагдахаар ши... дэнхэй.

ЛЕНИНИЗМЫН ҮЗЭЛ СУРТАЛДА ҮНЭН БАЙХАБДИ

(Түгэсэл. Эхиннинь 1-дэхи нюурта).

Энэ талаар КПЧ-гэй XIV съезд бидэндэ зам заагаа hэн. Манай социалис обществые саашадань хүгжөөхэ программа хадаа шиидхэбэринүүдынь болоно. Тэдэ манай арадай аша туhада, хүсэл эрмэлзэлдэ харюусана. Тиимэhээ арад зомнай тэдэниие бүрин hайшаажа, бодото дээрэнь бэелүүлжэ байнхай. Съездын дүүрэhэнэй hүүлээр хоёр жэл хүрэхэгүй саг үнгэрөө. Энэ үе соо манай экономико хүгжэжэ, манай арадай байдал hайжарhан байна. Али бүхы hалбаринуудта гайхамшагта амжалта, хүгжэлтэ түйлагдаа. Зүгөөр бидэ энээгээр hанаагаа амарна бэшэбди. Бидэ үшөө ехэ юумэ хэхэ зэргэтэйбди. Үшөө олон бэрхэшээл түбэгүүд бидэнэй үмэнэ оршоно. Тиигэбэшье амжалта түгэсөөр урагшаа дабшахада шухала хэрэгтэй бүхы юумэн бидэндэ бии. Яhала ехэ дүй дүршэлтэй, мэргэжэл шадабаритай болообди; эрэлхэг зориг, эршэ хүсэн бии. Хүгжэнги экономикотой болонхойбди. Бидэ хүсэн түгэс, бата найдамтай союзнигуудтаа түшэглэнэбди. Тиимэhээ манай социалис Эхэ оронии саашань хүгжөөхэ ерээдүй тээшээ этигэл найдабаритайгаар шэртэн харанабди.

1948 оной февральда манай арад съездын ба түсэбтэ табадахи табан жэлэй зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө, манай социалис общество саашадань бэхижүүлэн хүгжөөхын түлөө агуу ехэ хүдэлөөндэ манай арад эдэбхитэйгээр оролсобо. Манай ороной хуби заяае, ерээдүйе үнэтэйдэ тоолоhон хүн бүхэн эршэтэ ажалаараа энэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха, туhа нэмэри хэхэ байха гэжэ найданабди. 25 жэлэй урда тээ — 1948 оной алдарта Февральда эхилhэн революционно замаа хойшодоо нэрэтэй солотойгоор үргэлжэлүүлхэбди.

Чехословакиин ажалша арадай Февральдахи илалтын 25 жэлэй ойдо алдар!

Чехословакиин социалис революци ба алдарта Февральдахи илалтын агууехэ зорилгонуудые бэелүүлжэ байhан манай баатарлиг ажалша арад мандаха болтогой!

Манай союзник, үнэн сэхэ хани, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба социализм хамгаалагша Советскэ Союз, тэрэнэй ленинскэ Коммунис парти мандаха болтогой!

Манай арадые илалта түгэс Февральда хүтэлhэн, хүгжэнги социалис общество байгуулгын замаар бидэниие ударидажа ябаhан Чехословакиин Коммунис парти мандаха болтогой!

* * *

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусагай хэлэhэн үгэ удаан үргэлжэлhэн альга ташалгаар, КПЧ-гэй, Февральдахи илалтын хүндэлэлдэ, Советскэ Союзай, Совет Армиин хүндэлэлдэ, чехословак-совет эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ хэлэгдэhэн юрөөлэй үгэнүүдээр нэгэнтэ бэшэ таhалдуулагдаа.

Сугларагшадай нэрьемэ альга ташалга, амаршалгын юрөөлэй үгэнүүд доро КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ үгэ үгтэбэ.

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэhэн үгэ

Хүндэтэ нүхэр Гусак!
Хүндэтэ нүхэр Свобода!
Хүндэтэ нүхэр Штроугал!
Прагын хүндэтэ эрхэтэд!
Хүндэтэ нүхэдүүд ба ханар!

Национальна ехэ hайндэр — Февралиин түүхэтэ илалтын 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум ба Совет правительство Социалис Чехословакиин бүхы коммунистнууд болон ажалшадые алдарта ойгоорнь амаршална. Чехословак аха дүүнэр, таанадта бүхы совет арадhаа халуун мэндэ хүргэнэбди!

Энэ hайндэртэй дашарамдуулан, Густав Гусагай хэлэhэн hанал бодол ба хүсэл эрмэлзэлые би сүм hайшаан дэмжэнэб. Түүхэтэ тэдэ үдэрнүүдhээ хойшо хорин табан жэлэй үнгэрөөд байна. 1948 оной февраль — манай hүүлэй түүхын хүгжэлтэдэ шухала үйлэ хэрэгүүдэй нэгэн байhаниинь илангаяа эли тодоор харагдана. Энэ хадаа социализмын аша туhада түйлагдаhан дэлхэйн удха шанартай ангиин ехэ тэмсэл байhан. Энэ хадаа Чехословакиин арадуудай хуби заяанай шухала үе байhан шуу.

Эндэhээ, Староместскэ талмай дээрэhээ Клемент Готвальдын хэhэн коммунис партиин дүлэтэ уряае оронойнь хүдэлмэришэн анги, таряашад, ажалша бүхы арад дэмжэн hайшаагаа hэн. Тэрэ эрид шууд, ойлгосотойгоор нигэжэ мэдүүлhэн юм: империалистнуудай дунда Чехословаки саашадаа нааданхай байхаяа огтолон болёо. Арад зон социализмын, бодото бэеэ даанхай байдалай, демократи ба хүгжэлтэ дэбжэлтын аша туhын хэрэг шэлэhэн байна.

Чехословаки урда сагhаа хойшо ажалшадайнгаа шадабаряар, инженернүүд болон эрдэмтэдэйнгээ оюун бэлигээр, уран зохёолшод, композиторнууд болон уран зураашадайнгаа искусстваар суурхадаг байhан. Энэ үрэжэлтэ баян үндэhэ hуурида түшэглэн, чехословак арад социальна шэнэ эрхэ байдалда эхэ оронойнгоо экономическа ба культурна арга боломжые оло дахин арьбадхаа. «Февральда эсэргүү» хүсэл эрмэлзэлээ бэелүүлхэ найдабаритай ябаhан орон доторхи ба хилын саанахи ангиин дайсан харша этэгээдүүдтэй тэмсэлэй хүшэр хүндэ үедэ түйлагдаhан эдэ амжалтанууд социализм байгуулгада бүришье hаа үнэтэй.

Мүнөөнэй Чехословаки — дэлхэйн түрүү, экономическа талаараа хүгжэнги оронуудай нэгэн, уласхоорондын үйлэ хэрэгүүдтэ тэрэнэй үүргэ ба нүлөө хэлбэришэгүйгөөр ургана. Энэ хадаа коммунис партиин хүтэлбэри доро хүдэлмэришэд, таряашад болон интеллигенциин хорин табан жэлэй туршада хэhэн тэмсэл ба ажалай аша үрэ, марксизм-ленинизм ба социалис интернационализмын ёho гуримууд дээрэ үндэhэлhэн политикын бодото үрэ дүн мүн.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Танайда ерэхэ бүхэндөө 1945 оной илалтын хабарые ээлүүдгүй hанаандаа оруулдагби. Бидэнэр, совет сэрэгшэд, Прага болон бусад городуудай үйлсэнүүдтэ чехүүд болон словагуудтай аха дүү ёhoор тэбэрилдэhэн, фашизмые дараhан илалтала хамта hайндэрлөө hэмди. Совет арадта баяр баясхалан, дурлан талархал. Манай хамтын тэмсэлэй үедэ тус арадай үзэhэн гэмтэл хохидол ба оролдолго хүсэлэлгые мэдэрдэг ябадал Чехословакиие сүлөөлхын түлөө тэмсэhэн бүхы сэрэгшэдэйхидэл адляар минииишье зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэ мүнхэдөө дурасхаал болон үлэхэл.

Мүнөөдэр бидэндэ бултандамнай дабхар hайндэр болоно. Юуб гэхэдэ, февралиин илалтын баяр ёhолол 55 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэжэ байhан Совет Армиин hайндэртэй тудалдаба. Мүнөө Чехословакиин Социалис Республикын олондо хүндэтэй президент, генерал Людвик Свободын суута корпусой чех, словак сэрэгшэд совет солдадуудтай фашизмда эсэргүү шанга тулалдаануудта хамта тэмсэhыень hанангүй байхын аргагүй. Энэ хадаа зэбсэгтэ тэмсэлэй талаар аха дүү ёhоной нүхэсэл болоно.

Үнгэрhэн жэлнүүдэй үедэ манай хани нүхэсэл улам бэхижээ, хүсэн түгэлдэр болоо. Советскэ Союзай ба Чехословакиин арадуудай ажаhуудалай, ажалай уг удхань болодог бүхы гол юумэн бидэниие түрэл садан болгон нэгэдхэнэ. Бидэнэр хамтадаа хүдэлмэришэн ангиин хүсэл эрмэлзэлэй бэелүүлгын түлөө тэмсэнэбди. Эб найрамдалда эрмэлзэдэгээрээ, социализмын оронуудай аюулгүй байдал хангахын ба хүн түрэлтэниие дайнай аюулhаа зайсуулхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гаргахаар шиидэнги байhаараа бидэ холбоотойбди. Энэ шиидэнги байhан ушарнай Варшавска договорой, аха дүү оронуудай дунда батал агдаhан хоёр талын договорой үндэhэ hууринь болоно. Манай хамтын агууехэ түйлалта — социалис хани нүхэсэлые байгуулан бэхижүүлнэбди.

Социализм ба коммунизмын аша туhада бэеэ даанхай, дулдыданги бэшэ гүрэнүүдэй hайн дуранай нягта нэгэдэл, бэе бэеэ хүндэлэлгэ, адли тэгшэ дүүрэн эрхэ, аха дүү ёhoор харилсан туhалалсалга — хани нэгэдэл гээшэмнай энэ болоно!

Аха дүү орон бүхэнэй, социализмын бүхы хэрэгэй аша туhада зорюулагдадаг политикын, экономикын ба соёлой бүхы асуудалнуудаар бэелүүлэгдэдэг үргэн ехэ харилсаа холбоон хадаа бодото хани нэгэдэл гээшэмнай болоно!

Империализмда эсэргүү тэмсэлэй талаар hанал бодолоо нэгэдэлгэ, ээрхэг түримхэй политикада эсэргүү эрид шанга сохилто, сүлөөтэ, бэеэ дааhан байдалай, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын хэрэгые аршалан хамгаалдаг бүхы хүнүүдтэй hаналаа нэгэдэн таларханга хадаа бодото хани нэгэдэл гээшэмнай болоно!

Уласхоорондын хэрэгүүдэй арадуудта тааруугаар хүгжэжэ байhан ушар аха дүү социалис оронуудай, манай хамтааран бэелүүлдэг политикын ехэ, шиидхэхы аша габьяа болоно гэжэ мүнөө бүхы дэлхэй мэдэрнэ.

Эб эетэй, аюулгүй ба хани холбоотой байха гэhэн хүсэл эрмэлзэлые найдамтайгаар батадхахын тула бага бэшэ оролдолго хүсэлэлгэ гаргаха шухала байhамнай элитэ. Европо тушаа хэлэбэл, «хүйтэн дайнай» хараа бодолые энэ түбиhөө эсэслэн зайсуулхын тула хэдэ хэдэн орёо асуудалнуудые эндэ шиидхэхэ хэрэгтэй байна. Европын гүрэнүүдэй хоорондын харилсаае зонхилолго ба хүсэрхэлгын фашис политикын ямаршье үлэгдэлнүүд муудхааха ёhoгүй. Мюнхенэй хэлсээн гэдэгые үнэнтэ бэшэ, хуули ёhондо харша ябуулга гэжэ мэдэрхэ тухай чехословак арадай үнэн зүб эрилтэ гэжэ хандадагбди. Энэ асуудал бүтэмжэтэйгөөр шиидхэгдэжэ болохо, шиидхэгдэхэ ёhотойшье. Социалис интернационализмын гол ёhонуудые үндэhэ болгодог манай хамтын политика гансашье Европодо бэшэ шалгалта гараhаниинь мэдээжэ. Энэ политика баатар габьяата вьетнам арадай илалта түйлаха хэрэгтэнь шухала үүргэ дүүргэээ. Социалис гүрэнүүдэй, бүхы дэлхэйн түрүү үзэл бодолтой, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй хамтын оролдолго ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү, өөhэдынгөө сүлөөтэ, бэеэ дааhан байдалай түлөө тэмсэлдэнь бусад арадуудта туhа дүхэм болохо гээд баатаар этигэнэбди.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Чехословакиин коммунис парти 1948 оной февралиин үдэрнүүдтэ ажалшадые хархис этэгээдүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ элсүүлэн жагсаахадаа, «Урагшаа дабшая, нэгэшье алхам сухарихагүй! Урагшаа, социализм тээшэ!» гэhэн уряа гаргаа бэлэй. Энэ дайшалхы уряа мүнөөшье хүсэндөө байhаар. Энэ уряа хүдэлмэришэн ангиин, ажалша таряашадай, арадай интеллигенциин hанал бодол ба хэрэгүүд дотор оршон мандана. Энэ уряа КПЧ-гэй XIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын тула танай хэдэг бүхы хүдэлмэри дотор оршон мандана!

Социалис Чехословакиин саашадаа хүгжэн hалбархын түлөө тэмсэлдээ түгэс амжалта түйлахыетнай хүсэнэбди!

Совет болон чехословак арадуудай хэтэ мүнхын хани барисаан, аха дүүгэй холбоон мандаха болтогой!

Социалис гүрэнүүдэй агууехэ хани нэгэдэл улам бэхижэг, хүгжэг лэ!

Бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал мандаха болтогой!

Нүхэр Л. И. Брежнев үгынгөө түгэсхэлые чех хэлэн дээрэ хэлэбэ. Тиихэдэнь нэрьемэ альга ташалгаар, баярай үгэнүүдээр, «Ура!» хашхаралгаар угтаа. Митингдэ хабаадагшад: «Советскэ Союз мандаха болтогой!», «Чехословак-совет хани барисаан мандаха болтогой!», «Хани барисаан!», «Советскэ Союзтай хэтын хэтэдэ хамта ябахабди!» гэhэн уреалэй үгэнүүдые хэлэжэ байгаад альга ташаба.

Митингдэ хабаадагшадай үмэнэhөө совет арадта хани ёhоной халуун амаршалга эльгээхэ, «Советскэ Союзтай хэтын хэтэдэ хамта ябахабди!» гэhэн Готвальдын уряада чехүүд ба словагууд хододоо үнэн байха гэжэ этигүүлхэ гэhэн дурадхал А. Капек оруулба. Альга ташалган дахинаа нэрьебэ. Эндэ сугларагшад 25 жэлэй урда тээ К. Готвальдын хэлэhэн: «Советскэ Союзтай хэтын хэтэдэ хамта ябахабди!» гэhэн үгэнүүдые дабтан хашхаралдаба.

Староместскэ талмай дээгүүр «Интернационал» зэдэлбэ. Хэдэн арбаад мянган хүнэй нэгэн доро дуулахадань, хүсэтэ хоор болон зэдэлээ. Прагынхид коммунистнуудай уласхоорондын гимн дуулаба.

Митинг дүүрээд, хүн зон тараба. Арадай милициин, ниитын аюулгүйе сахиха корпусой отрядууд, Чехословакиин арадай армиин подразделенинүүд нэгэ жэгдээр алхалан, баярай маршаар трибунын урдуур дабшан гараба.

hайндэрэй парадай дүүрэхэдэнь, трибунын урдахи талмай дээрэ прагынхид олоороо сугларaa. Олон мянган хүнүүд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариие үнэн зүрхэнhөө, хани халуунаар, аха дүүгэй гуримаар амаршалба.

(ТАСС).

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВТЭ ЧЕХОСЛОВАКИИН ОРДЕН БАРЮУЛАГДАБА

ПРАГА. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневые прагын ажалшад халуун дулаагаар угтажа байна. Ажалшадай февральдахи илалтын 25 жэлэй ойе hайндэрлэжэ байгаа Л. И .Брежневэй хабаадажа байhандань Прагын болон Чехословакиин бусад хото городуудай, hуурин тосхонуудай хүн зон урмашан баясана гэжэ газетэнүүдэй хуудаhануудта бэшэгдэнэ, радиодамжуулгануудта хэлэгдэнэ. Нүхэр Л. И. Брежневые фашизмhаа Чехословакиие сүлөөлхын түлөө байлдаануудта хабаадагша, чехословак арадай үнэн хани, Чехословакиин Социалис Республикын Героин үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэгшэ гэжэ эндэхи зон hайн мэдэхэ юм.

ЧССР-эй дээдын хайра шагналаар — хүзүүндээ зүүдэг Сагаан Арсалан гэжэ нэгэдэхи шатын орденоор февралиин 23-да Л. И. Брежневые шагнаhан ушар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариие гүнзэгы халуунаар хүндэлhэн ябадал мүн. Чехословак-совет хани барисаа хүгжөөлгэдэ элитэ ехэ габьяатай байhанайнь, туhа нэмэри хэhэнэйнь түлөө, ажалша арадай февральдахи илалтын 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан, КПЧ-гэй ЦК-гай ба Республикын правительствын дурадхалаар ЧССР-эй Президент энэ үндэр хайра шагналаар тэрэниие шагнаhан байна.

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак, ЧССР-эй Президент Л. Свобода, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарьнар Л. И. Брежневтэ Сагаан Арсалан, гэжэ орден барюулалгын баяр ёhололдо хабаадаа. СССР hээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд С. В. Червоненко эндэ байлсаба.

Орден барюулха үедөө нүхэр Г. Гусак үгэ хэлээ.

Нүхэр Г. ГУСАГАЙ хэлэhэн үгэ

Хүндэтэ нүхэр Брежнев!

Чехословак-совет хани барисаае хүгжөөлгэдэ элитэ габьяатай байhанайтнай, манай орондо ба манай арадта али бүхы туhа хүргэhэнэйтнай түлөө Таниие Чехословакиин дээдын хайра шагналаар — Сагаан Арсалан гэжэ нэгэдэхи шатын орденоор шагнажа, февральдахи илалтын 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Чехословакида байха үедэтнай тэрэниие Танда барюулха гэhэн шиидхэбэри Чехословакиин Коммунис партиин Центральна Комитет, Чехословакиин Социалис Республикын Президент ба правительство абаhан байна.

Хүндэтэ Леонид Ильич, ленинэй суртал hургаалда үнэн сэхэ байhанайнгаа, түгэлдэр хүсэ шадал, оюун бэлиг шадабаринайнгаа ашаар Советскэ Союзай Коммунис партиин ба совет арадай удамтагшо болоод, Советскэ Союзай арадуудые амжалтатайгаар хүтэлбэрилэн, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр нүлөөлжэ, мүнөө бүхы дэлхэй дээрэ болоhон байhан хүгжэлтэдэ нүлөө үзүүлжэ байhан революционерэй, социалис хүдэлмэришэн ангиин хүбүүнэй ажал ябуулгын замые гүнзэгыгөөр хүндэлжэ байнабди.

Советскэ Союзай Коммунис партиие хүтэлбэрилэгшын элитэ ехэ ажал ябуулгыетнай, гүрэнэй ажал ябуулгыетнай совет коммунистнуудай, совет арадай үндэрөөр сэгнэжэ байhые элдэб оршон байдалда хараха аргатай байгаабди. Марксистско-ленинскэ үзэл суртал ба программануудые хүгжөөхэ зохёон байгуулхын эдэ хүсэлэл оролдолгонуудыетнай совет арад дэмжэнэ. Энэнь Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съезд дээрэ элеэр харагдаа hэн. Та, Леонид Ильич, үдэр бүри иимээр ажалладагта гэжэ бидэ мэдэнэбди.

Мүнөө манай арадай баяр омогорхолтойгоор hайндэрлэжэ байhан 25 жэлэй турша соо партиингаа хүтэлбэри доро чехословак арадай түйлаhан бүхы илалта, амжалтануудай гэршэ болоhон байнат.

Социализм байгуулгын хэрэгтэ манай арадай түйлаhан амжалтанууд Советскэ Союзай, тэрэнэй партиин, тэрэнэй арадай үнэн зүрхэнэй али бүхы туhаламжатай, мүн Танай өөрын туhа нэмэритэй, манай партида, манай арадта Танай хандасатай таhаршагүй холбоотой гэжэ Центральна Комитедэй Пленумүүд дээрэ, бусадшье hайндэрнүүдтэ тэмдэглэhэн байхабди.

Энээгээр дашарамдуулан, 30 шахуу жэлэй турша соо манай арадай, манай гүрэнэй аша туhада хэhэн бүхы hайн hайхан хэрэгэйтнай түлөө Танда үшөө дахин баяр хүргэхые хүсэнэб.

Коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ Танай үүргые үндэрөөр сэгнэнэбди. Советскэ Союзай Коммунис парти уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түрүү отряд мүн. Генеральна секретарь байhан Танай үүргые, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе бэхижүүлгэдэ, нягтаар жагсаалгада Танай хэhэн туhа нэмэриие, хүдэлмэришэнэй Коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай 1969 ондо Москвада үнгэргэгдэhэн уласхоорондын зүблөөн дээрэ эли бодоор хараха аргатай байгаа hэмди.

Уласхоорондын коммунис ба дэлхэйн түрүү үзэлтэй хүдэлөөндэ Танай нэрэ хүндэ саг үргэлжэ дээшэлжэ байна.

Дайн дажарые сарахын түлөө, амгалан байдал hэргээн байгуулхын түлөө дэлхэйн эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй тэмсэлдэ Танай хэhэн туhа нэмэри тухай хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Энэ талаар Советскэ Союзай Коммунис партиин, совет арадай болон Танай өөрын хэhэн түйлай ехэ хүсэлэл оролдолгонууд олондо мэдээжэ юм. Дайнай аюул үзэнгүй, хэдэн миллиард зоной энэ түби дэлхэй дээрэ сүлөөтэйгөөр, амгалан hайнаар ажаhуухадань нүлөөлхэ гээшэ Танай hайн hайхан хүсэлэл оролдолгын уг зорилго байhаниинь мэдээжэ.

Дэлхэйн оронуудай арадуудай харилсаае амгалан ёhoор шиидхэхын түлөө коммунис хүдэлөөнэй, түрүү үзэлтэй, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй тэмсэлдэ Танай хэhэн ехэ туhа нэмэриие түүхэ иимээр сэгнэжэ, энээнэйнгээ түлөө ехэ нэрэ хүндэдэ хүртэхэ байhандатнай этигэнэб.

Чехословакиин энэ хайра шагнал барюулхадаа, хүндэтэ Леонид Ильич, олон жэлдэ элүүр энхэ ябахыетнай, олон жэлдэ үрэ ехэтэй ажал эрхилхыетнай, уран хурса ухаан бодолоо гүйлгэхыетнай Центральна Комитедэй ба Чехословакиин бүхы Коммунис партиин үмэнэhөө, манай гүрэнэй бүхы албан зургаануудай, манай бүхы арадай үмэнэhөө Танда хүсэнэбди. Хойшонхи жэлнүүдтэ совет ба чехословак арадуудай хоорондохи халуун хани барисаае, манай Коммунис партинуудай хоорондохи аха дүүгэй нягта харилсаа холбооe бэхижүүлгэдэ амжалтануудые түйлахыетнай хүсэнэб.

***

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэhэн үгэ нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа.

Сугларагшадай альга ташалга доро Г. Гусак, Л. Свобода Сагаан Арсалан гэжэ орден Л. И. Брежневтэ барюулаад, үндэр шагналаарнь тэрэниие зүрхэ сэдьхэлhээ амаршалба.

Зал соо байhан КПЧ-гэй ба Чехословакиин гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд, совет нүхэд Чехословакиин дээдын хайра шагналда хүртэhөөрнь КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариие халуунаар амаршалбад.

Нүхэр Л. И. Брежнев харюугай үгэ хэлээ.

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэhэн үгэ

Хүндэтэ нүхэр Гусак!
Хүндэтэ нүхэр Свобода!
Хүндэтэ нүхэр Штроугал!

Чехословакиин Социалис Республикын үндэр дээдэ шагналай түлөө үнэн зүрхэ сэдьхэлэй баяр баясхалангыемни хүлеэн абыт. Энэ шагнал хадаа Чехословакиин коммунистнуудтай, бүхы арадтай бата бэхи, үнинэй агуу хани барисаагаар холбоотой манай Ленинскэ Коммунис партида, бүхы совет арадта хамаатай гэжэ тоолоноб. Энэ хани барисаа манай олон зуун жэлэй түүхэ дамжаhан уг үндэhэтэй юм. Энэ хани барисаа фашизмда эсэргүү хамтын тэмсэлэй гал дүлэн соогуур шэрээгдэн батажаа. Чехословакиин арад социализмын замые шэлэн абаhанhаа хойшо социалис общество байгуулха агуу ехэ хэрэгтэ баримталагдадаг адли суртал бодол, ахатан ёhoор харилсан туhалалсалга ба дэмжэлсэл манай хоёр арадые социалис интернационализмын шэнэ, таhаршагүй бата бэхи барисаагаар нэгэдүүлhээ хойшо бүри гүнзэгы удхатай болоhон байна.

Советскэ Союзай ба Чехословакиин арадуудай хоорондын, СССР-эй ба ЧССР-эй коммунистнуудай хоорондын холбооной мүнөө гүн гүнзэгы, түгэс бүрин болоhониинь манай ажабайдалай бүхы түхэл образдо үзэгдэхэ ёhoороо үзэгдэнэ. Юундэб гэхэдэ, олон ушарта бидэнэр адли hанал бодолтой, адли баяр баясхалантай, адли хүсэл эрмэлзэлтэй ажаhуунабди гэжэ хэлэхэ байнаб.

Тиимэhээ намда чехословак ханинарай олгоhон энэ зэд минии сэдьхэлые иланхая ехээр доhолгоно. Чехословаки олон талаараа намда тон дүтэ hанагдадаг гэжэ хэлэхэ ёhотой байнаб. Минии ажабайдалдахи олохон ушарнууд Танай жабхаланта оронтой холбоотой юм. Фашис богоолшологшодые hамна сохихын түлөө, орондуудайнгаа нэрэ түрэ, эрхэ сүлөө ба бэеэ дааhан байдалай түлөө тэмсэгшэ совет хүнүүдэй Чехиин ба Словакиин патриодуудтай хамта хэhэн хатуу шанга байлдаануудай хэсүү бэрхэтэй жэлнүүдтэ Чехословакитай танил боложо эхилээ hэм. Тиихэдэ Людвиг Свободын командалдаг чехословак корпусой сэрэгшэд манай дайшалхы ханинар байhан юм. Баатар габьяата тэдэ жэлнүүдэй алдарта хэрэгүүд хэзээшье мартагдахагүй.

Дайнай дүүрэhэнhээ хойшошье Чехословакитай харилсаа холбоомни зогсоогдоогүй. Жэшээлэн хэлэбэл, Украинада партиин Днепропетровско обкомой секретарь байхадаа, чехословак коммунистнуудай элитэ мэдээжэ ударидагша нүхэр Клемент Готвальдтой уулзаhанаа, хани ёhоной оршон байдалда хэдэн часай турша соо тэрээнтэй хөөрэлдэhэнөө hайн hананаб. 1948 оной февральдахи түүхэтэ илалтын hүүлээр удангүй иимэ ушар болоо бэлэй. Нүхэр Готвальд социализмын замаар ороноо хүгжөөхэ, чехословак-совет хани барисаае улам гүнзэгырүүлхэ гэhэн хараа бодол ба түсэбүүдээр нэбтэрэнхэй байhан юм. Манай харилсаа холбооной шэнэ шатанууд бидэнэй хараhаар байтар үнгэрөө. Удаадахи жэлнүүдтэ чехословак нүхэдтэй хамта шэнэ зорилгонуудые шиидхэхэ ушартай бологдоhон байна. Тиихэ үедэ нэгэнтэ бэшэ Чехословаки ошожо танай партиин съезднүүдтэ хабаадаха, ондоошье хэрэгүүдээр аяншалха, тэрэшэлэн чехословак ханинартаяа Советскэ Союзда уулзаха ба хөөрэлдэхэ ушар гарадаг байгаа.

Мүнөө КПСС-эй Центральна Комитедэй секретариин тушаал даажа байхадаа, ЦК-гай Политбюрогой ба Секретариадай талаар хани нүхэдтэеэ хамта совет-чехословакиин харилсаанай, манай хани барисаае, харилсаа холбооe саашадань гүнзэгырүүлгын, уласхоорондын оршом соохи эб найрамдалай ба социализмын хэрэгэй түлөө манай хамтын тэмсэлэй асуудалнуудые нэгэнтэ бэшэ хаража үзэхэ ушартай бологдодог гэбэл, онсо нюуса юумэ хэлэжэрхихэгүй бэзэб гээд hананаб.

Манай бүхы хамтын хэрэгүүдые нүхэд Гусак, Свобода, Штроугалтай, Чехословакиин Коммунис партиин ба Чехословакиин гүрэнэй бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта үнэн зүрхэнэй хани холбоотойгоор шиидхэдэгбди.

Мүнөөшье, Сагаан Арсалан гэжэ нэгэдэхи шатын ордениие манай хани барисаанай ба харилсаа холбооной hүлдэ тэмдэг болгон, дүтынгөө ханинарай гарhaa абажа байхадаа, сэдьхэл бодолоймни ехээр доhолжо байhаниинь элитэ. Аха дүү Чехословакиин энэ хүндэтэ шагналда хододоо хүрэмэ байхаб гэжэ Таанадаа, нүхэдүүд, найдуулнаб.

Чехословакиин ба Советскэ Союзай арадуудай агуу ехэ хани нүхэсэл, совет болон чехословак коммунистнуудай hанал бодолой дайшалхы нэгэдэл хэтын хэтэдэ оршон мандаг, hалбаран бадараг лэ.

(КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин үгэ хэлэхэдэнь, оло дахин нэрьемэ альга ташалгануудаар угтаhан байна).

ДҮШЭН ЖЭЛ СЦЕНЭ ДЭЭРЭ

Поезд хуугайлhаар, номин Байгалай эрье зүбшан, зүүн тээшээ тэгүүлнэ. Харгыдаа танилсаhан хоёр хүбүүд hонииноо хөөрэлдэнэд. Нэгэниинь дээдэ hургуулида орохоёо Хабаровск ошожо ябаhан, нүгөөдэнь нютагтаа долоон жэлэй hургуули дүүргээд, баhал эрдэмээ үргэлжэлүүлхэ hанаатайшье hаа, хаана орохоёо үшөө хүсэд мэдээгүй байба. Поездын нүеэрөөн соо шашалдаhаар, дээдэ hургуули, ажабайдал тухай хөөрэлдэhөөр, тэдэнэр Дээдэ-Үдэ (Улаан-Үдэ) хүрэжэ ерэбэд. Вокзалай талмай дээрэ тэдэнэр национальна театральна студиин директотр Солбонэ Туяатай уулзаа бэлэй. Эрдэмдэ hураха зорилготой ябаhан хүбүүдые Солбонэ Туяа искусствын зам руу уряалhан юм. Мэргэжэлтэ артистын ажал юун гээшэб гэжэ хүсэд мэдээшьегүй hаа, хүбүүд зүбшөөгөөд hэн. Түрэлхиин бэлигтэй байhан хүбүүд шалгалта дабажа, театральна студиин hурагшад болобод. Иигэжэ Пётр Николаев нүхэртэеэ хамта искусствын замда ороhон юм.

МОСКВА. 1969 оной зун. Бидэндэ, тэрэ үедэ Москвада hуража байhан студентнэртэ ехэл баяр баясхалантай зун болоhон юм. Юуб гэбэл, манай буряад драмын театр гастрольдо ошоhон байгаа.

Үдэшэ бүхэндэ Горькиин нэрэмжэтэ МХАТ-ай филиалда ерэжэ, Буряадайнгаа театрай зүжэгүүдые харахаш. Заримыень хэдэ дахин! Тэдэ зүжэгүүдhээ нилээд олон юумэн манай сэдьхэлдэ хадуугдаа үлөө бэлэй.

«Лир хаан» гэжэ зүжэгтэ Пётр Нагаслаевич граф Глостерой роль наадаа hэн. Шүүмжэлэгшэд, зүжэг харагшад манай театрай найруулгые үндэрөөр сэгнээ бэлэй. Гүрэн түрэдөө урбааш гэжэ хардуулhан, хоёр нюдөө тэhэлүүлhэн Лир Кент хоёр мэтэ, баhал намнуулhан хүнэй образые Пётр Нагаслаевич оюун бэлигэйнгээ ашаар тодо хурсаар харуулжа шадаа hэн.

«Хабарай» дуун». Энэ зүжэгтэ П. Николаев Жэгжэдые наадаба. Баян Жэгжэдэй ёhотой контрреволюционер байhыень тон зүбөөр тайлбарилжа, зүжэг харагшадай нэрьемэ альга ташалгада хүртэбэ.

Дээрэ дурсагдаhан хоёр роль Пётр Нагаслаевичай эгээн дуратайгаар наададаг рольнуудайнь тоодо оролог. «Юрэдөө, эгээн дуратай, эгээн hайнаар наададаг роль гэжэ тодорхойлон хэлэжэ болоогүй юм. Юуб гэбэл, артист бүхэн роль бүхэнөө хамаг зүрхэ сэдьхэлhээ наададаг ха юм», — гээд Пётр Нагаслаевич хөөрэнэ.

П. Н. Николаев хамта дээрээ 93 роль наадаhан байха юм. Колхозно театрта хоёр жэлэй турша соо нэгэ акттай пьесэнүүдтэ наадаhан рольнуудынь энэ тоодо үшөө оруулагданагүй. Пётр Нагаслаевичай наадаhан түрүүшын томохон роль гэхэдэ Ж. Тумуновай «Сэсэгмаа» гэhэн зүжэгэй Дэлгэрэй роль болоно. Тэрээнhээ хойшо олон рольнууд hүбаряа. Д. Батожабайн «Дойбод сохилго» соо Мушхуу Гомбо, Шиллерэй «Инаг дуран ба муу мэхэ» гэhэн зүжэгтэ Президент, Буряадаймнай элитэ зохёолшо Хоца Намсараевай «Тайшаагай ташуурта» Тарба Жигжитов болон бусад.

Пётр Нагаслаевич имагтал театрай артист бэшэ, мүн кинодо наадаhан байха юм. Мэдээжэ поэт Н. Дамдиновай сценаряар найруулагдаhан «Ургын hалбарха үеэр» гэhэн кинодо Галсанай роль, «Ленфильм» студидэ бүүлгагдаhан «Сэнхир мүрэнүүд шадарай хүнүүд» гэhэн тувын кинодо Элбэгэй роль наадаhан юм.

1940 ондо Москвада Буряадай искусствын декадада «Энхэ булад баатар» гэжэ үндэhэн оперо табигдажа, харагшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтуулhан. Энэ оперодо П. Николаев Эрхэ Мэргэнэй парти дуулаhан байна.

Эхэ оромнай артистын оюун бэлигые үндэрөөр сэгнээ. Тэрэ «Хүндэлэлэй тэмдэг» гэhэн хоёр орденоор, «1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ шэн габьяата ажалай түлөө» гэhэн, «В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо. Шэн габьяата ажалай түлөө» гэhэн медальнуудаар шагнагдаа. Мүн арадуудай хоорондын культурна харилсаа холбооной хүгжэлтэдэ ехэ хубитаяа оруулhанайнгаа түлөө артист «Монголой Арадай Республикын 50 жэлэй ой» гэhэн ойн баярай медаляар шагнагдаhан байна.

Буряадай АССР-эй, РСФСР-эй габьяата артист Пётр Нагаслаевич Николаев жара наhанайнгаа дабаа дабабашье, түрэл театртаа шэнэ рольнуудые наадахаар зоринхой.

Б. БАТОЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай АССР-эй, РСФСР-эй габьяата артист П .Н. Николаев Ц. Шагжинай «Хабарай дуун» гэhэн зүжэгтэ Жэгжэдэй роль гүйсэдхэжэ байна.

А. САХАРОВСКАЯГАЙ зураг.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ХОЁР ҮЕЫНХИДЭЙ УУЛЗАЛГА

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой соёлой ордондо хотын залуу үетэн сугларжа, Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой байгуулагдаһаар 55 жэлэй ойн һайндэртэй дашарамдуулан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшадтай уулзалга үнгэргэбэ.

— Манай хотын ажалшад, илангаяа залуушуул Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ аха нүхэдэйнгөө харуулһан баатаршалгые үндэрөөр сэгнэжэ, хүндэлжэ ябадаг. Тиимэһээ таанад, аха нүхэдтэйгөө, мүнөөдэр бидэнэр уулзажа, хөөрэлдэжэ байхадаа аргагүй баяртайбди, — гэжэ ВЛКСМ-эй обкомой секретарь Владимир Леонов мэдүүлээ.

1918 ондо Кронштадтда болоһон буһалгаа даралсаһан, мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсаһан, мүнөө запасай полковник Л. В. Кириллов, СССР-эй Верховно Советэй депутат, Социалис Ажалай Герой, ЛВРЗ-гэй фрезеровщик Б. З. Поздеев, Советскэ Союзай Герой, запасай подполковник М. Ф. Мархеев, фашистнуудай саг зуурын эзэмдэлгэдэ ороһон Калининска областиин комсомолой нюуса райкомой секретарь ябаһан, мүнөө КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой таһагые даагша М. Г. Авдохина болон бусадай хойно хойноһоо һубарилдан трибунада гаража үгэ хэлэхэдэнь, эндэ сугларагшад аха нүхэдэйнгөө фронтнууд дээрэ яажа баатаршалга гаргаһан тухай мэдэжэ абаба.

Буряадай АССР-эй сэрэгэй комиссар Д. Д. Гончиков үгэ хэлэхэдээ, мүнөө үедэ сэрэгэй албанда байһан нютагаймнай хүбүүдэй дайшалхы алдарта зам тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Уулзалгын удаа ордоной уран һайханай коллектив һайндэрэй программатай концерт харуулһан байна.

О. ЦЫБИКОВ.

ХҮДӨӨГЭЙ САНАШАД ЭРХИМЛЭБЭ

Совет Арми, Далайн-Сэрэгэй Флодой байгуулагдаһаар 55 жэлэй ойдо зорюулагдаһан санашадай заншалта мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Спортсменүүд өөр хоорондын, мүн командаараа түрүү һуури эзэлхын түлөө 10 километрэй, 4х5 гэһэн эстафетэ дамжуулгын урилдаанда хабаадаһан байна. Арбан километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Кабанскын аймагай слесарь Михаил Капустин, Ивалгын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Валерий Музыков гэгшэд бусадһаа һайн саг харуулаа.

Михаил Капустин зайгаа 32 минута 11 секунда соо гаталһан байна. Урилдаанда хабаадаһан спортсменүүдэй олонхидынь спортын нэгэдэхи, хоёрдохи разрядай нормо дүүргэжэ шадаа.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр 4х5 гэһэн эстафетэдэ Кабанскын, Улаан-Үдын аймагуудай спортсменүүдтэ хүрэжэ урилдаха команда үсөөн байба. Эндэ Улаан-Үдэ хотын районуудай спортсменүүд һайн дүн харуулхаар байһан. Илангаяа Зэдын, Захааминай, Хяагтын, Хэжэнгын аймагуудай команданууд бирабагүй.

Түрүү һуури эзэлһэн Кабанскын аймагай командада республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедэй, облвоенкомадай дамжуулгын кубок, грамота, урилдаанда түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн спортсменүүдтэ дипломууд барюулагдаа.

Ц. ОЙДОПОВ.

ҺОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГА

Улаан-Үдын медицинын училищиин багшанар болон һурагшад журналист Евгений Голубевтой уулзаба. Энэ нүхэр Эхэ оронойнгоо ниислэлдэ ошожо, мүшэтэ хотын баатарлиг сэрэгшэдтэй уулзаһан, хөөрэлдэһэн байгаа. Энэ аяншалгатухайгаа тодорхойгоор хөөрэжэ, багшанар болон һурагшадые ехэтэ һонирхуулһан байхэ юм. Журналист Евгений Голубев совет космонавтнуудай ажабайдал, сэрэгэй болон политическэ һуралсал тухай хөөрөө.

Уулзалгын түгэсхэлдэ һурагшадай асуудалнуудта харюусаа. Училищиин багшанар болон һурагшад журналистда баяр баясхалан хүргөөд, дахин айлшалжа байхыень хүсэбэ.

Т. ВАНЧИКОВА,
училищиин һурагша.

ТҮРҮҮШЫН ВЫСТАВКЭ

Багшанарай мэргэжэлээ дээшэлүүлдэг институдай байшанда арадай уран гартанай, өөрынгөө һайн дураар зураг зураха дуратайшуулай городской выставкэ харахые хүсэгшэд түрүүшын үдэрһөө эхилээд иишэ субажа эхилбэ. Выставкын зал соо элдэб модоной үндэһөөр, модоор, үйһөөршье хэгдэһэн зүйлнүүд, заха, туруу, энгэр, хяазыень хургыгаар, торгоор хүбөөлжэ гоёоһон тэрлигһээ эхилээд, байгаалиин баялигые тоһон шэрээр зураһан зурагууд хүрэтэрөө эндэ аятай зохидхоноор дэлгэгдэжэ, олоной үзэмжэдэ табигдаһан байна.

Улаан-Үдэ хотодо түрүүшынхеэ нээгдэһэн выставкэдэ городой 40-оод хүн хабаадалсажа, өөһэд өөһэдынгөө бүтээлнүүдые шэнжэлэгшэдтэ дурадхаба. Тиин олон ондоо мэргэжэлтэйшье һаа, байгаалида дуратай уран гартан һайн дураараа элдэб янзын бүтээлнүүдые сүлөөтэй сагтаа хэжэ, һиилэжэ, зуража выставкэдэ табихадаа, эндэ орогшодой һайшаалда хүртэнэ, магтуулна бшуу. Бүхыдөө выставкэдэ 100-гаад бүтээл табигдаһан байна.

Республикын столовонуудай трестын уран дархан Б. Ананьев гэгшэ «Хабарай аялганууд» гэһэн хүдэлмэрэсэ выставкэдэ табиһан байгаа. Модоной мүшэр дээрэ һуугаад дуугаа татажа байһан шубуухайнууд амиды мэтээр харагдаха юм. Мүн нүхэр Ананьев графин, аяганууды гоёор, һайханаар хэжэ асарһан байна. Гүрэнэй ород драмын театрай режиссер В. П. Маринин модоной үндэһөөр, модоор элдэб зүйлнүүдые урладаг. Тэдэнэйнь нэгэн — мушхуу модоор хэгдэһэн «Орлёнок» гэһэн скульптура выставкэ харахаяа орогшодой анхарал ехээр татаба.

Уран гоё эдлэл, бэлэг, дурасхаалай зүйлнүүдые бүтээдэг Улаан-Үдын фабрикын мастер Ирина Стрижевагай бүтээһэн гоё һайхан угалзатай үйһэн түйсэ выставкэдэ орогшодой нюдэнэй хужар болоо. Уран зурааша А. В. Поляков, П. А. Яхновецкий гэгшэд байгаалиингаа үзэсхэлэн һайханиие тоһон шэрээр зуража асарһан. Тэдэнэйнь дунда Байгал далаймнай, «Алтан намар», саһаар элбэг үбэлэй, мүн зунай үеын шэнжэнүүд һайханаар зурагдаһан байна.

Эдэ һайхан зурагууд, бүтээлнүүдэй дунда эхэнэрнүүдэй гоё зүүдхэл, үхэрэй эбэрээр, яһаар, түмэрөөр хэгдэһэн эдлэлнүүд олон.

Выставкын нээгдэһэн түрүүшын хэдэхэн минутын туршада эндэ зуугаад хүн орожо, уран гартанай бүтээлнүүдые һайхашаажа гараһан байха юм.

Өөрынгөө һайн дураар иимэ һайхан зүйлнүүдые бүтээжэ, олоной анхаралда табижа байгшадай выставкэ саашадаа заншал болгожо, энэ хэрэгтэ олон урашуулые, байгаалида дуратайшуулые хабаадуулжа байгыт гэжэ Зүүн Сибириин технологическа институдай бүлэг багшанар дурадхалай дэбтэртэ бэшэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. В. П. Маринин̆ай мушхуу модоор хэһэн «Орлёнок». 2. Выставкын зал соо.

А. ИСТОМИН.
Д. КАПУСТИНАЙ фотонууд.

МАНАЙ АЙЛШАН— МОСКВАГАЙ ПОЭТ

Москвагай поэт Владимир Кудимов манай респу[...]када айлшалжа ерээ. Энэ хүмнай «Советская Росс[...] хэблэлэй редактораар хүдэлдэг юм. «Веретье» гэжэ [...]лэгүүдэй номой автор.

Мүнөө уншагшадай анхаралда поэдэй хэдэн шүлэ[...]бинабди.

ГҮҮН

Таран бэлшэһэн адуун
һүрэг
Талын аадарта гэнтэ
сохюулба.
Хээрэ гүүн унагаа
дахуулан,
Хээрын талада гансааран
үлэбэ.
Нуга бүрхөөн үүлэн
бурьялхадань,
Нарайхан унаган юу
ойлгохоб даа.
Амгалан нюдөөр тойрон
шэртээ,
Арайл өөдэгүй байна ха
юм даа.
Үргэн талын хонхосог
соохоно
Үринигөө хажуугаар
эхэнь хэбтэбэ.
Тобшогонон бууһан
мүндэрэй тобшоһоо
Томо бэеэрээ тэрэнээ
халхалба.
Хүндөөр мүндэр буужал
байгаа,
Хүйтэрэн барайгаа
байгаалиин шарай.
Аяшаран унтаад унаганай
һэрихэдэ,
Аадар холодон ошоһон
байба.
Хүл дээрээ аалихан
үндыһн,
Хонхосогһоо гарабад
хажуу тээшээ.
Хүхыень гүүнэй унаган
дэхэн,
Хүхэжэ эхилбэ, хомхой
гээшэнь.
...Хүсэ ороходоо гүүн
унагат[...]
Адуун һүрэгөө бэдр[...]
оно[...]
Хүхэрэн зуралзаһа[...]
сахилгаан-ташу[...]
Араһаань тэдэнии[...]
шабхадаһан шэ[...]

ГАНГА

Эрьедэнь нарһад.
Ганхана оёортонь һо[...]
Һалхин омогоор тэгү[...]
Һаршагананад ними[...]
набша[...]
Горхон эрьеэ эльбэ[...]
Годирно субасын у[...]
Багахан энеэхэн зур[...]
Байгаа зүрхыем яга[...]
булябаб[...]

БОДОЛ

Һархагархан модон г[...]
Һалбарһан сэсэг һа[...]
Дэльбэ бүхэнөөрөө
халуу[...]
Дэлхэй шамда дур[...]
һ[...]
Захагүй үргэн тар[...]
һаа [...]
Заахан буураздаа
бүхэнөө[...]
Элдин хонгор дайд[...]
Энхэрэн шамдаа ду[...]
һа[...]
Үрэжэлтэ баян газа[...]
Үнэн хүндэтэ мини[...]
Хүбэриг хилээмэ,
дабһа[...]
Хубаажа шамтай я[...]
һа[...]

Ородһоо Б. БАТО[...]
оршуулба[...]

Республиканска библиотекэ — алдарта ойдо

Манай Буряад орондо Совет засагай байгуулагдахаһаа хойшо экономикын, соёл болбосоролой хүгжэлтын талаар айхабтар ехэ амжалта туйлагдаа. Юһэдэхи табан жэлэй хугасаада бэелүүлэгдэхэ арадай ажахын гол зорилгонууд мүнөөшье яһала урагшатайгаар шиидхэгдэнэ. Арадай ажахын хүгжэлтые совет хэблэл дэлгэрэнгыгээр харуулжа байдаг. Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойдо бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, арадай ажахын, соёл гэгээрэлэй, искусство болон уран зохёолой хүгжэлтын түүхые харуулһан номуудаар хүн зон мүнөө ехэтэ һонирхоно. Буряад орон тухай бэшэгдэһэн бүхы материалнуудые М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын хизаар ороноо болон буряад уран зохёол шэнжэлдэг таһаг согсолжо, гуримшуулжа байдаг. Энэ таһаг 1965 ондо эмхидхэгдээ. Манай Буряад тухай СССР-эй бусадшье хотонуудта бэшэгдэһэн материалнууд эндэ согсологдоно. Энэ таһагтамнай бүхыдөө 4546 хэһэг номууд тоологдоно. Бүхы каталог болон картотекэнүүдые гуримшуулха, справочно-библиографическа хүдэлмэри һайжаруулха талаар библиографууд нилээд ехэ юумэ хэнэ. Манай Буряадта сэхэ хабаатай гол каталогта 75.000 картотекэ тоологдоно. Бүхы номуудай, статьянуудай гол түсэб, удха тайлбарилагдажа бэшэгдэнхэй байдаг.

Республикын алхамуудые тодо хурсаар харуулһан номуудай выставкэнүүд библиотекын таһалгануудта мүнөө эмхидхэгдэнэ. «Буряадай индустри 50 жэлдэ», «Манай Буряад орон—түтэс һайнаар хүгжэнги хүдөө ажахын республика», «Буряадай АССР-ые эмхидхэн байгуулга», «Буряадта болоһон соёлой хубисхал», «Буряад арадай искусство», «Буряад совет уран зохёол» гэһэн темэнүүдээр выставкэ эмхидхэгдэжэ, Буряадта болоһон социалис хубилалтануудые эли тодоор харуулха. «Манай Буряадтахи коммунис барилгын амжалтанууд» гэжэ бүришье һонирхолтой [...] Совет Буряадай хүгж[...] түүхые үе үеэрнь ини[...] тавкэ харуулха: «Октяб[...] ряад орондо», «В. И. [...] —Буряадай засаг түры[...] хидхэгшэ», «Хэншье мү[...] даагүй, юуншье мартаг[...] гүй. 1941—1945 о[...] «Орденто Буряад комм[...] тээшэ сэхэ замтай. 1[...] 1972 онууд», «Хэдыхэн [...] туршада зуугаад жал[...] хэрэг хэгдээ. 1923—[...] онууд» гэһэн номой выс[...] эмхидхэгдэнэ.

Гадна «Буряадай АС[...] 50 жэл» гэжэ темат[...] картотекэ эмхидхэгд[...] «Буряад социалис наци[...] бололго», «Ленинскэ н[...] нальна политикын ман[...] ряадта илан мандаһан т[...] «Буряад арад—СССР-эй [...] дуудай эбтэй этэй бүлэ[...] жэ темэ агитатор, пропаг[...] болон политинформат[...] дые заатагүй һонирх[...] Хөөрэлдөө, шэнжэлэл, [...] сэл хэхын, мүн ш[...] стендүүдые шэнжэлэх[...] хын тулада «Совет Бу[...] 50 жэл» гэжэ гаршаг[...] таһан аргагүй туһатай [...] Эндэ газетэнүүдһээ хай[...] абтаһан материалнууд с[...] лагданхай.

Манай библиотекэдэ [...] шод Буряад ороной [...] дутөөр танилсажа. [...] үнгэрһэн түүхые, мүн[...] гай байдалые, мүн ер[...] һайса мэдэжэ, орон [...] раа омогорхожо, са[...] хүгжэлтэдэнь бүришье [...] тэйгээр хабаадалсаха [...]

Р. БАДМАДОРЖИ[...]
М. Горькиин нэрэм[...]
республика[...]
библиотекын таһ[...]
да[...]

ДУУНАЙ АЯЛГА ТАҺАРНАГҮЙ

— Хонхолымнай залуушуул гайтайхан лэ болоод байна. Ажаллахадаашье абьястай, концерт наада табихадаашье бэрхэнүүд, эдэбхитэй.

— Концертыень хараал гүбди.

— Заатагүй хараха даа. Ажаллажа, тухашаржа ябахада, амарха саг хэрэгтэй болоно. Нигэд гээд лэ ерэхэнь гээшэ бээ.

Жарбын хүндыдэ үбэлжэжэ байһан хонишод хирэ хирэ болоод лэ нигэжэ хөөрэлдэдэг болонхой. Бодонгуудай совхозой 1-дэхи отделениин комсомолшууд һарадаа нэгэ-хоёр дахин фермэ, отарануудаар ябажа, концерт-наада табина. Хонхоло нютаг багахан тосхон юм. Гэбэшье эндэхи залуушуул дуу дуулаха, танцa хатарха дуратайнууд юм. Тиимэһээ үдэшэ бүхэн тооной клубайнь сонхонуудаар гал ялабхижа, дуунай аялга ходо зэдэлжэ байдаг. Залуу малшад, клубтаа сугларжа, концертдэ бэлдэдэг гү, али ёохор наада эмхидхэдэг заншалтай.

— Уран һайханай бүлгэмдэ 15 хүн хабаадалсана. Концертымнай программада ород, буряад арадуудай дуунууд, хатар, нютагай тёмээр бэшэгдэһэн зүжэг сценкэ ородог. Һаяхан Шанагын малшадта, Жарбын хүндын, Амгалантын хонишодто наада харуулаад ерээбди, — гэжэ 1-дэхи отделениин зоотехник Ч. Д. Цыренов хөөрэнэ.

Залуу малшад, комсомолшууд М. Доржиева, Ц. Дымбрылова, В. Бадмаев гэгшэд уран һайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Ц. Дымбрылова «Туяана» гэжэ хатарые уян нугархайгаар гүйсэдхэжэ, харагшадай һайшаал магтаалда хододоо хүртэдэг.

Хонхолын клубай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн агитбригада Совет Армиин болон Далайн-Сэрэгэй Флодой һайндэртэ һайнаар бэлдэжэ, нютагайнгаа зондо шэнэлэгдэһэн программаар концерт табяа.

Энэ шэнэлэгдэһэн программаараа холын малшад, хонишодто айлшалхабди. Совет сэрэгшэдэй баатаршалга харуулһан зүжэг, шэнэ дуунууд программадамнай ороно, — гэжэ уран һайханай бүлгэмэй гэшүүд мэдүүлнэ.

МАНАЙ КОРР.

Бэшүүрэй аймаг.

Монголой эрхэтэн —эрдэмэй кандидат

Аха дүү Монгол Арадай Республикын эрдэм шэнжэлэлгын газар болон ургамалай институдай директор Лувсан Очирын Бадарч Буряадай хүдөө ажахын институтда ерэжэ, кандидадай диссертаци хамгаалба.

Лувсан Очирын Бадарчда хүдөө ажахын эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэ олгохо гэһэн шиидхэбэри Буряадай хүдөө ажахын институдай дэргэдэхи эрдэмтэдтэ нэрэ зэргэ олгохо совет нэгэн дуугаар баталан абаба.

З. ТЭЛИН.

Эдэбхитэдтэ мүнгэн шан

Республикын аймагуудай, Улаан-Үдэ хотын районуудай дунда 1972 оной дүрбэдэхи кварталда гүрэнэй страховани һайнаар эмхидхэхэ талаар дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдаба.

Республикын Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн Кабанскын аймагта 300 түхэригэй мүнгэн шан барюулха гэһэн тогтоол гаргаба.

Хоёрдохи һуури эзэлһэн Мухар-Шэбэрэй аймагта, мүн Улаан-Үдын районуудай дунда түрүү һуури эзэлһэн Октябрьска райондо тус тустань 200-гаад түхэригэй мүнгэн шан барюулагдаха болобо.

Дурсагдагша аймагуудай, районой предприяти, эмхи зургаануудай, колхоз, совхозуудай, ажалшадай депутадуудай сомоной Соведүүдэй эдэбхитэдтэ энэ мүнгэн шан барюулагдаха юм.

СУУТА ХАТАРШАН БАРГАЖАНДА

Буряадай суута хатаршан Цыден Бадмаев хоёр долоон хоногой туршада Баргажанай аймагай колхоз, совхозуудаар ябажа, тоосоото концертнүүдые үнгэргэбэ.

Нёдондо жэлдэ Цыден Бадмаев Африкын оронуудаар айлшалһан тухайгаа сугларагшадта хөөрэжэ һонирхуулба.

Концертын урдахана экран дээрэ үнгэтэ фото-зурагуудые фильмоскопоор харуулжа байгаад, Африкын оронууд, тэдэнэй түүхэ, хүгжэлтэ, искусство тухай артист зохидоор хөөрэжэ, ажалшадые аргагүй баясуулба.

Һүүлдэнь элдэб арадуудай хатар наада гүйсэдхэхэдөө, Цыден Бадмаев одоол харагшадай сэдьхэл хүлгүүлээ.

Баргажан голой ажалшад Цыден Бадмаевта ба тэрээнтэй суг ябаһан Ленинэй орденто гүрэнэй оперо, баледэй театрай солистнууд Леонард Шоболов, Владимир Буруев гэгшэдэй саашадаа ехэ амжалтатай ябахыень хүсөөд, хирэ хирэ болоод айлшалжа байхыень уриһан байна.

Н. МУНКУЕВ.

ТОБШОХОНООР...

☆ СССР-эй Наукануудай академиин Зүүн Сибириин филиалай хүдэлмэрилэгшэ М. А. Сахьянов Галуута-Нуурай хүдэлмэришэдтэ, һурагшадта ерэжэ, байгаали хамгаалгада зорюулагдаһан лекци уншаба.

Е. ГЕРАСИМОВА.

☆ Түнхэнэй аймагай пионернүүдэй байшанда ажалай болон физикын багшанар сугларжа, семинар үнгэргэбэ. Республикын эдир техникүүдэй станциин методистнар А. Г. Ермолаев, А. И. Босеков, пионернүүдэй байшангые даагша Ю. П. Берёзин гэгшэд самолёдой, суднануудай модель яагаад суглуулхада һайн, хүнгэн бэ гэһэн һонирхолтой хөөрэлдөө хэжэ, семинарта хабаадагшадай анхарал татаба.

Б. БИРБАЕВ.

☆ Байгал далайн эрьедэ үзэсхэлэн гоё газарта түбхинэһэн Тимлюйн шифернэ заводой «Орлёнок» гэжэ пионернүүдэй лагерьта Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай санашадай суглуулагдамал команда амархаяа ошобо. Эдэнэр хорёод хоногой туршада амаржа байхадаа, бэеэ һорижо, зонын мүрысөөндэ бэлдэхэ юм.

Хамтадаа 120 хүн мартын гурбан болотор амархаяа ошоо.

☆ «Забайкаллес» комбинадай санашадай суглуулагдамал команда Хабаровск хото мордобо. Эдэнэр Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хабаадалсаха юм. Мүрысөөндэ Примориин, Хабаровска хизаарнуудай, Шэтэ, Амарай, Сахалинай областьнуудай командунууд хабаадалсана.

МАНАЙ КОРР.

☆ Дүрэ булялдалгаар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ буряадай бүхэшүүл эрхимлэһэн байгаа. Тиин СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө барилдаан Ворошиловград хотодо болобо. Мүрысөөндэ 16 команда, тэрэ тоодо РСФСР-эй дүрбэн, бусадынь бусад союзна республиканууднаа ерэһэн байба. Эндэ манай республикын суглуулагдамал команда гурбадахи һуури эзэлбэ. СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын ВУЗ-уудай дунда үнгэргэгдэдэг барилдаан дээрэ манай бүхэ — СССР-эй спортын мастер Виктор Баймеев дахинаа шалгаржа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Командын нүгөөдэ гэшүүн, хүдөө ажахын институдай механическа факультедэй гурбадахи курсын студент Николай Чагдуров мүн лэ чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй, нютагаа бусажа ерээ.

☆ БОКС. Казань хотодо СССР-эй хүдөө ажахын институдуудай командануудай дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боксоор болоһон байгаа. Мүрысөөндэ оронойманай хүдөө ажахын институдуудай 129 боксёр хабаадалсажа мүрысэһэн байха юм. Манай хүдөө ажахын институдай команда зургаадахи һуури эзэлбэ.

Б. МИРОМАНОВ.

☆ «Труд» бүлгэмэй областной совет үбэлэй спартакиадада зорюулагдаһан мүрысөөнүүдые үнгэргэжэ эхилбэ. Эдэнэрэй түрүүшын мүрысөөн бүмбэгэтэй хоккей наадалгаар болоһон байна. Эндэ прибор бүтээлгын заводой спортсменүүд уулзалга бүхэнөө эрхимээр үнгэргэжэ, дамжуулгын кубогта хүртэбэ. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые Зэдын вольфрам-молибденэй, Сэлэнгын целлюлозо-картоной комбинатнуудай команданууд эзэлһэн байна. Мүн коньки, санаар урилдагшадай дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүд боложо дүүрээ.

С. ЦЫМПИЛОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Республикын нэгэ үдэр» — суглуулбари. «Ленинизмын үзэл сурталда үнэн сэхэ байхабди»— Прагада болоһон баяр ёһололой митингһээ. (Түгэсхэлынь хоёрдохи нюурта).

Хоёрдохи хуудаһанда. Нүхэр Л. И. Брежневтэ Чехословакиин орден барюулга. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. «Тэрэнги» — тематическа хуудаһан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Ажалшадые хангалгада шэнэ юумэн хэрэглэгдэнэ» — Л. Алайонай статья. «Хатар, дуун — үхибүүдэй нүхэд»— Н. Ивановой репортаж. Хилын саана.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

13.05 — һүүлэй һонин. 13.10 — **Үнгэтэ телевидени.** «Будильник» — һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 13.40 — «Красные курсанты» — телевизионно зүжэг. 15.30 — «Хүгжэмтэ киоск». 16.00 — Совет Армиин сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 16.30 — **Үнгэтэ телевидени.** «Кино-аяншалагшадай клуб».

Улаан-Үдэ харуулна:

17.30 — «Сасуутан» — киножурнал.

«Орбита» харуулна:

17.40 — «Правда» газетын политическэ шэнжэлэгшэ нүхэр Ю. А. Жуков телевизор харагшадай асуудалнуудта харюусана. 18.25 — Телевизионно экрануудай фильмүүд. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — **Үнгэтэ телевидени.** «Совет Таджикистан» — телевизионно-документальна фильм.

Улаан-Үдэ харуулна:

20.30 — «Арадай оюун бэлиг». Мухар-Шэбэрэй аймаг. 21.30 — «В мире прекрасного».

«Орбита» харуулна:

22.00 — «Хани нүхэр, дуун». 22.50 — **Үнгэтэ телевидени.** «Освобождение» — уран һайханай фильм. «Направление главного удара» (2-дохи сери). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

15.25 — «Как вас теперь называть» — уран һайханай фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММ

Улаан-Үдэ харуулна:

19.00 — «Долоон хоногой һонин» (буряад хэлэн дээрэ). 19.30 — Спортын һонинууд. 19.40 — «Платон — минии хани» — киноочерк. 19.50 — «Эд бараа — улад зондо» гэһэн дамжуулга. 20.35 — Хүгжэмтэ забһарлал. 20.40— «Коммунистнуудай манифестын 125 жэлэй ой». 20.50— «Түсэбтэ табан жэлэй эршэтэ ажалай недели». 21.20 — Концерт. 21.40 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 22.00 — «Хүгжэм дуунтай уулзалга».

Улаан-Үдэ харуулна:

Ким Базарсадаев дуулаха.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ[...]

Манай адрес, телефо[...]

г. Улан-Удэ, ул. [...]на 35. Телефоны: ре[...]ра — 54-54, приём[...] 54-93, зам. редакто[...] —68-08, зам. редакто[...] 62-62, отв. секрета[...] 50-52, секрета[...] — 66-76, отделы: [...]тийной жизни — [...] сельского хозяйства—[...] 63-86, пропаганды [...]ции — 56-23, промышле[...]сти и строительства—[...] советского строительст[...] быта — 69-58, культ[...] школ — 60-21, писем [...] селькоров — 67-81, [...]мации — 34-05, общест[...]вая приёмная — 56-[...] [...]шинное бюро — 57-63, [...]толаборатория — 33-61.

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1973 оной февралиин 25. ● 4-дэхи хуудаһан ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-01346. Заказ № 1[...]